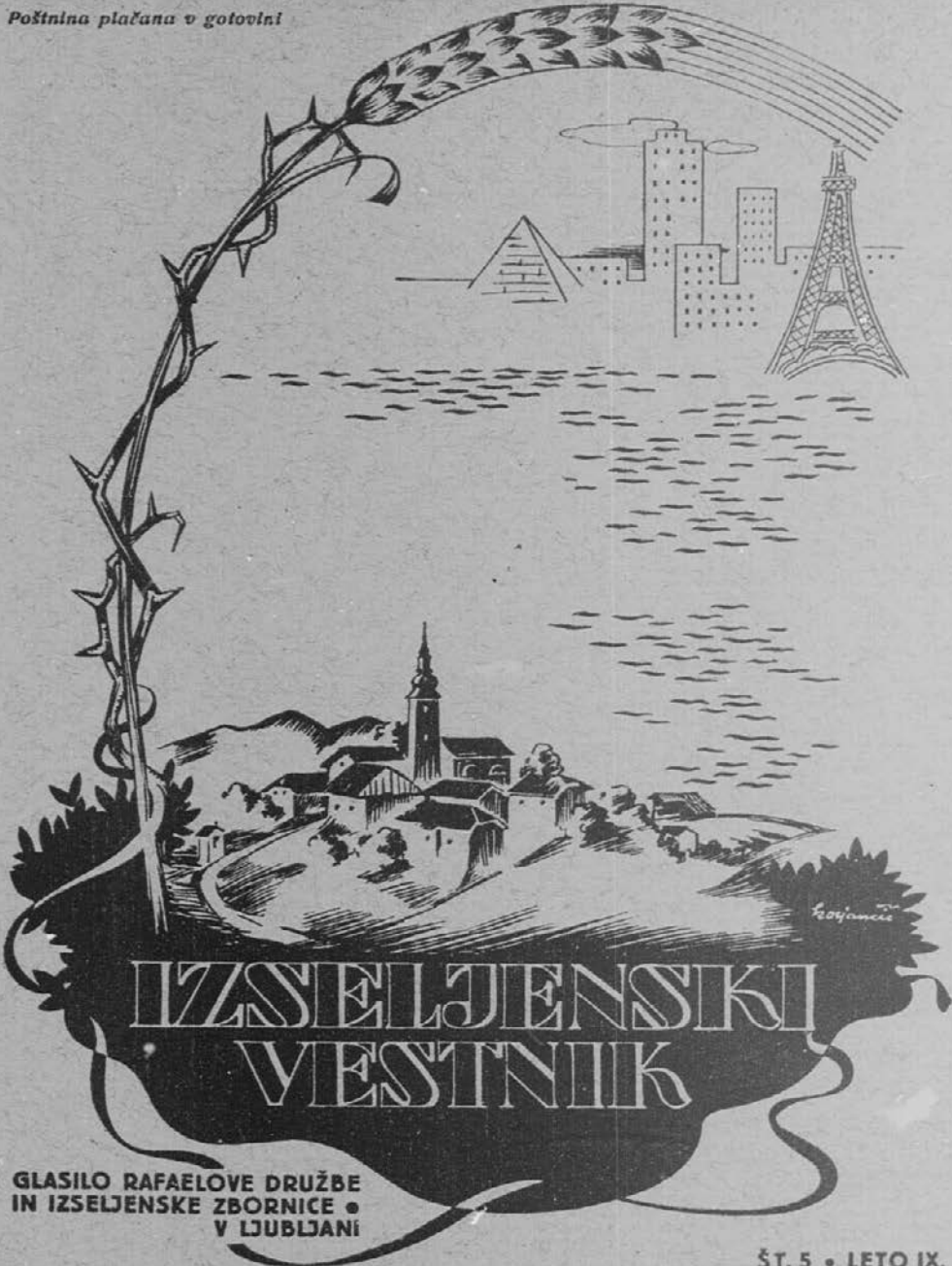

Poštnina plačana v gotovini

• GLASILO RAFAELOVE DRUŽBE
IN IZSELTJENSKE ZBORNICE •
V LJUBLJANI

ŠT. 5 • LETO IX.

1 9 3 9

Izseljenski vestnik izhaja 15. vsakega meseca. — Uredništvo: Ljubljana, Leonišče, telefon 49-77. — Uprava: Tyrševa c. 31/I. v Ljubljani, telefon 40-41. — Naročnina: za Jugoslavijo letno 15 din, za dijake 12 din; za inozemstvo letno: Argentina \$ 3, Belgija 25 Blg. Frs., Francija 20 Frs., Holandija 1 Gold., Italija 15 Lit., Nemčija 2 RM, U. S. A. 50 c. — Oglasi po dogovoru. — Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Maks Blejec. — Odgovorni urednik: Josip Premrov, Ljubljana, Leonišče, telefon 49-77.

„Na bregovih Bistrice“

Izdalo Kamniško dijaško počitniško društvo Bistrica ob petindvajsetletnici. Uredila Jože Vombergar in Skofic France 1938.

Slovenski katoliški študentje iz kamniškega okraja so ob priložnosti, ko je njihovo društvo »Bistrica« praznovalo petindvajsetletnico svojega obstoja, izdali lepo in pomembno jubilejno knjigo, ki ni samo dokaz tega visokega jubileja, marveč je zasnovana vse širje in globlje. Saj nam knjiga ne govori samo o življenju in delovanju katoliških slovenskih dijakov iz tega okraja, marveč je to nekaka celotna slika vsega kulturnega delovanja v kamniškem okraju. V knjigi sodelujejo sami odlični katoliški možje, ki so izšli, če ne iz društva Bistrice, pa vsaj iz kamniškega okraja in sedaj vzemajo odlična mesta v slovenskem kulturnem in javnem življenju. Prof. dr. Vilko Fajdiga je v uvodu napisal nekaj prelepih misli verske, načelne in vzgojne vsebine za našega dijaka. Urednik Skofic France sam govori o organizaciji med kamniškimi študenti. O pomenu in smotru mladinske organizacije piše Cene Kranjc. Zgodovino kamniškega okraja obravnava v knjigi Pavle Urankar. Ravnatelj dr. Karel

Capuder govori o prosvetnih gibanjih v kamniškem okraju. Prof. France Capuder je napisal članek o znamenitih možeh iz kamniškega okraja. V njem je zbral na sicer tesnem prostoru vsa imena naših znamenitih pesnikov in pisateljev in drugih znamenitih mož iz kamniškega okraja. Dr. France Stele pa govori o umetniških spomenikih iz Kamnika in njegovega okraja. Tako nam knjiga podaja celotno sliko kamniškega okraja ne samo s perspektive kamniškega dijaškega društva, marveč ga obravnava tudi zemljepisno in zgodovinsko, versko, kulturno, prosvetno, socialno in gospodarsko. Na tem mestu bi hotel posebno poudariti pomen te knjige za naše izseljence, kakor tudi za Slovence na jugu naše države in tudi za one, ki morajo še živeti izven naših državnih mej. Posebno izseljencem in članom našega naroda v diaspori na našem jugu, ki so doma iz kamniškega okraja, knjigo posebno toplo priporočamo, saj jih bo tako tesno vezala z domačim krajem, od katerega so sicer ločeni. Knjiga je razkošno opremljena s slikami iz vseh področij kulturnega življenja v kamniškem okraju.

Fr. Jesenovec

Obrestujemo vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu z najugodnejšo obrestno mero.

Dajemo posojila vsake vrste.

Kupujemo, prodajamo in posojujemo vrednostne papirje.

Opravljam vse posle denarnih zavodov.

Dravska banovina jamči z vsem svojim premoženjem in davčno močjo za naše obveznosti.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Ljubljana
Maribor
Celje
Kočevje

GOVOR NJ. KR. VIS. NAMESTNIKA PAVLA

v radiu t. l. ob priliki svetovne razstave v New Yorku

Srečen sem, da mi svetovna razstava v New Yorku nudi priliko, da izrazim svoje občudovanje narodu Zedinjenih ameriških držav in njihovemu odličnemu predsedniku.

Ta razstava je sijajen dokaz kulturnega, socialnega in ekonomskega napredka velike ameriške nacije.

Je zgovoren primer resnice, da se sreča in blagostanje človeštva moreta razviti le v atmosferi miru in s smotnim stalnim naporom.

Prav tako sem vesel, da morem ob tej priliki pozdraviti vse Jugoslovane, ki žive v Zedinjenih državah ameriških.

Naš paviljon na razstavi jim bo pokazal napredek in blagostanje njihove domovine, kraljevine Jugoslavije, in jih bo opomnil na njihov dom.

Od srca jim želimo srečo in vse dobro.

* * *

Predsednik vlade in notranji minister g. Cvetković pa je ob isti priliki izjavil:

Svetovna razstava v New Yorku nam nudi priliko, da ameriškemu svetu pokažemo sadove naše narodne kulture in da prikažemo duhovne in gospodarske vezi, ki nas vežejo z velikim ameriškim narodom.

Izseljenci iz naših pasivnih krajev, katere je Amerika prijateljsko sprejela, so bili prvi pionirji prijateljskih odnosov in boljšega poznavanja našega in ameriškega naroda. Postali so aktiven element ameriškega gospodarskega in kulturnega razvoja. Zdravi in trezni pri delu so sodelovali pri razmahu agrarne, rudarske in industrijske proizvodnje Amerike. V Louisiano so prinesli svojo ribiško in brogarsko sposobnost ter razvili kulturo ostrig, v Kaliforniji so obilno prispevali k napredku sadjarstva, v Texassu, Minessotti in Arizoni se aktivno udeležujejo na farmah kot poljedelci in cowboji, v Chicagu so mlekarji, v Montani, Denweru, Michiganu, Pensylvaniji in drugih državah so zaposleni kot rudarji, v Detroitu in Clevelandu se udeležujejo kot industrijski delavci in organizatorji.

Njihov doprinos ameriškemu gospodarstvu ni majhen. Toda oni so prav tako znatno prispevali k ameriškim kulturnim in znanstvenim prizadevanjem: dali so imena kakor misijonar in škof Baraga, Pirc, iznajditelj Tesla, profesor Suzalo, Pupin in drugi.

Je pa še en značilen moment, ki nas globoko veže z velikim ameriškim narodom.

Jugoslavija nikdar ne more pozabiti žrtve, katero je ameriški narod doprinesel v borbi za osvoboditev in zedinjenje našega naroda, in silne vloge, katero je igral predsednik Wilson v ustvarjanju in razvoju naše države.

Obilna pomoč, katero so nam izkazali ameriški državljani in ustanove po vojni za naš gospodarski dvig in organizacijo naših socialnih ustanov, je odločilno vplivala na poglobitev prijateljskih in gospodarskih odnosov naše države z USA.

Naša razstava v New Yorku bo nudila sliko kulturne in gospodarske aktivnosti jugoslovanskega naroda, da bi Američani še bolje spoznali svoje jugoslovanske prijatelje. Prikazan bo razvoj naše kulture od srednjeveških spomenikov pa do sodobnih del naše umetnosti in kulture sploh. Istočasno pa bodo prikazane prirodne lepote naše zemlje, njena folklor, njene turistične vrednosti, ki zaslužijo zanimanje in obisk Američanov. Posebna pozornost pa je posvečena prikazu našega gospodarskega bogastva in naše gospodarske aktivnosti. Zamenjava dobrin med Jugoslavijo in Ameriko še ni izkoristila one široke možnosti, ki zanju obstojajo. Trgovinska pogodba s Srbijo leta 1881., ki je edina pogodba z USA z brezpogojno klavzulo najširših pooblastil, danes ne more več zadovoljiti spremenjenih potreb in zamotanih odnosov obeh držav. Naša razstava v New Yorku bo služila kot povod za pripravo nove trgovinske pogodbe, ki naj omogoči razvoj naše izmenjave z USA na čim širši bazi.

Ob tej priliki pozdravljam veliki ameriški narod. Naše izseljence pa prosim, naj vidijo v tej razstavi sliko svoje domovine, ki vedno misli nanje.

EKSPOZE O IZSELJEVANJU

Minister za socialno politiko in narodno zdravje g. M. Rajaković je imel v narodni skupščini 11. marca t. l. ekspeze o izseljevanju, katerega prevod v izveščku objavljamo zaradi važnosti načel, ki tvorijo danes osnovo pojmovanja in organizaciji izseljenske službe.

Kljub splošni avtarkijski politiki, ki onemogoča znatnejše preseljevanje, se je leta 1958. iz Jugoslavije izselilo vendar 20.000 ljudi. Vrnilo se je 15.000 ljudi. Od tega števila povratnikov se je 13.000 izseljencev vrnilo v teku zime, kajti njihovo zaposlenje v tujini je bilo sezonskega značaja. Čist odliv znaša torej 5000 ljudi, kar pa z ozirom na močan naravni prirastek našega ljudstva ne predstavlja večje nevarnosti. Sploh današnje izseljevanje niti zdaleka ne vsebuje tistih škodljivih posledic, kakršne je vsebovalo predvojno izseljevanje. Pomeni pa današnje izseljevanje precejšnje olajšanje za naš notranji delovni trg, kar blagodejno vpliva na reguliranje med delavcev, ki ostajajo doma.

Najvažnejša naloga današnje izseljenske službe je skrb za ohranitev zaposlenja naših delavcev v inozemstvu in za njihovo čim boljšo zaščito. Paralelno s tem se izseljenska služba briga, da najde nadaljnjih možnosti zaposlitve naših brezposelnih delavcev, kar je danes najdelikatnejši posel,

ki je bil prej izseljenski službi neznan, saj se je moglo za časa svetovne prosperitete izseljevati kar na slepo.

Zdaj pa namreč smemo trditi, da noben naš izseljenec ne odide v tujino brez predhodnega načrta, kajti za vsakega posameznika je treba pred njegovim odhodom preiskati ali in kako mu je zagotovljena zaposlitev.

S tem v zvezi je treba poudariti, da se danes dirigira odhajanje na inozemsko delo v države z višjim življenjskim standardom, tako da se izseljenec more vračati v državo v svoji stroki temeljiteje izvežban, včasih specializiran, kar more zmanjšati potrebo po inozemskih delavcih specialistih. Le tako se riskiranost izseljevanja zmanjša na minimum in čim najbolj odstranijo vse negativne strani izseljevanja.

Država pa se je še na drug način prizadevala, da delavcu olajša odhod v tujino. Oskrbela mu je brezplačno vožnjo do meje, olajšala mu je nabavljanje potrebnih dokumentov in znižala takse na minimum ter omogočala, da čim hitreje dospe na mesto zaposlenja v tujini.

Načelo, da je izseljenec — brezposelni delavec, zahteva, da se izseljenec prav tako tretira kakor tisti brezposelni delavec, ki čaka na zaposlitev v domovini, to je, tudi za izseljenca mora biti posredovanje dela — brezplačno.

V zvezi s tem sem predlagal amandman za finančni zakon, da se izseljenci oproste plačevanja glavarine. Dosledno temu pa se bo tudi izseljenska služba financirala na analogen način, kakor služba posredovanja dela v državi.

Naših izseljencev širom sveta je okrog 1.000.000 in je druga najvažnejša naloga izseljenske službe: skrb za ohranitev narodne zavesti med njimi, zlasti pa med izseljensko mladino. Zaradi tega smo v stalnih stikih z ministrstvom zunanjih zadev, s prosvetnim ministrstvom, kakor tudi z verskimi poglavarji, da bi vsaka večja skupina naselbin naših izseljencev dobila svojega konzularnega predstavnika, učitelja ali duhovnika. V zvezi z notranjim ministrstvom in ministrstvom vojske in mornarice pa stremimo, da se uredi državljanstvo in vojaške obveznosti naših izseljencev, kajti danes so zaradi avtarkijske politike mnogi primorani, da prestopajo v tuja državljanstva.

Zaupani mi resor pa sodeluje tudi s finančnim ministrstvom, da se najdejo potrebne olajšave za pošiljanje izseljenčevih prihrankov v domovino, ki so nekdanj znašali letno skoraj milijardo dinarjev in ki kljub strogim restriktivnim meram še vedno znašajo letno okrog 260 milijonov.

Na izrpen govor slovenskega narodnega poslanca g. dr. Klara o izseljenstvu pa je g. minister odgovoril, da naši izseljenci uživajo vso zaščito tako s strani socialnega, kakor tudi zunanjega ministrstva, ki sta zaradi upravljanja te zaščite v najožjem sodelovanju. Pa tudi izseljenci sami po svojih avtonomnih organizacijah sodelujejo z državno izseljensko službo, v kateri je zaposleno znatno število bivših izseljencev.

Skrbno se zbirajo in hranijo podatki o našem izseljenstvu v izseljenškem arhivu in muzeju v Zagrebu, Ljubljani in Splitu. To je dosedaj prineslo že precejšnjih koristi ter je deležno vsestranskega odobravanja naše javnosti, kar se je posebno pokazalo na prireditvi Jadranske straže v Zagrebu, kjer so bili razstavljeni tudi ti podatki. Imel sem namen, da že v finančnem zakonu za leto 1939/40. zahtevam pooblastilo za izdaje posebne uredbe o organizaciji izseljenskega muzeja.

Izseljenska služba se razširja tudi v tujini po vseh krajih, kjer so naši izseljenci nastanjeni v večjem številu. Istočasno z ustanavljanjem novih

diplomatsko konzularnih predstavništev se pošiljajo tja učitelji in duhovniki. Vprav v zadnjih dveh mesecih sta odšla nov poslanik v Novo Zelandijo in učiteljica v Buenos Aires. V kratkem pa bodo odšli duhovnik in učitelj v Nemčijo, en učitelj pa v Brazilijo. Vse to seveda terja precejšnje vsote denarja, kajti tuja denarna sredstva so se znatno podražila.

Pred vsakim odhodom naših izseljencev pa se preiščejo vsi pogoji in se po možnosti sklenejo posebne konvencije, da bi se našim delavcem v tujini zagotovil enak položaj, kakršnega imajo domači delavci. Tako je bil marca meseca sklenjen sporazum z Nemčijo za uzakonjenje, katerega sem predlagal poseben amandman. Pred francoskim parlamentom pa se nahaja zaradi ratifikacije konvencija, po kateri bi bili naši delavci v Franciji popolnoma izenačeni s francoskimi.

SLOVENSKO DIJAŠTVO, V BOJ PROTI POTUJČEVANJU SLOVENSKIH IZSELJENCEV!

M. K.

Zivimo v dobi, ko se vse prebuja, ko vse hiti, vse tekmuje. To je doba, ki je odločilna za vse človeštvo, posebno pa še za naš slovenski narod. V času, ko je vsa Evropa v največjem kaosu, se oglašajo klici, ki morajo tudi nas, slovensko mladino, zadeti v dno srca. Če je bil kdaj v nevarnosti naš slovenski narod, je brez dvoma danes še v večji. Kar ozrimo se okoli in videli bomo, kako iztezajo grabežljive roke po našem ozemlju. Le delo, močno, neomajno delo vsega naroda, tudi delo naših izseljencev in zaupanje v Boga in v nas nas more in nas bo rešilo.

Slovensko dijaštvo, ki je imelo v zgodovini našega naroda vedno velike ideale, se mora tudi sedaj, ko gre za bitnost našega ljudstva, še posebno zavedati svojega poslanstva, svoje naloge.

Ali pa se zavedamo svojih dolžnosti v pravi meri? Ali se zavedamo svoje mladeniške moči in tega, da smo sinovi izkrvavelega naroda, kakor je vzkljnil naš veliki učitelj in borec za narodno svobodo, naš vedno živi Krek? Da smo sinovi tega nam tako dragega naroda, ki si je utiral pot do svobode v tako burnih dobah človeške zgodovine, ki so terjale reš demonske sile naših prednikov, da so nam vsaj deloma ohranili narodno svobodo!

In mi bomo mar stali na straži njihove dediščine brez orožja v rokah? Ali bomo mirno gledali, kako nam gine izpred oči v velikem toku potujčevanja in drugih moralnih zablod polovica našega naroda? Ali ne grešimo tako ves slovenski narod kakor tudi mi dijaki, ki nas je narod z veliki žrtvami poslal v šole, da se temeljito pripravimo na tisti trenutek, ko nas bodo razmere klicale, da stopimo na krmilo našega naroda in ga kot neustrašeni mornarji popeljemo k cilju. Ali ne grešimo proti narodnemu obstoju, če vsaj v zadnjem hipu ne zgrabimo sedanji položaj najbolj resno?

Kje si torej, slovenska mladina, polna čistih idealov, kje si tisti neustrašeni mladi rod, ki te nobena sila sveta, pa če je še tako silna, ne ukroti in užene? Glej, kako narod ječi, vzdihuje in prosi. Odprimo zamašena ušesa in poslušajmo njegove prošnje. Pokličimo si v spomin dela velikih evropskih narodov, ki posvečajo kljub svojem velikanskemu številu ljudi doma največjo skrb svojim izseljencem. Neštetokrat slišimo o bajnih

vsotah denarja, ki ga dajo, samo da ohranijo svojo kri v tujini. Pa ni samo denar tisti, s katerim rešujejo svoje ljudi. Res je, da so bogati in s svojim denarjem lahko delajo, kar hočejo, vsega tega mi ne zmoremo, saj se tako šestokrat opiramo s svojimi prošnjami na naše izseljence in smo tako rekoč v tem oziru mi od njih odvisni. Toda nekaj drugega opazimo pri njih, kar ustvarja večje delo kot denar, to je njihova z ljubeznijo do domovine prepojena mladina, ki se ne ustraši naporov pri reševanju bratov na tujih zemljah.

Če tako delajo večmilijonski narodi in se zavedajo, da je vsak izgubljen brat nova neozdravljiva rana na velikem narodnem telesu, koliko bolj bi morali delati mi za naše izseljence, ki smo v primeri z njimi le ladjica na razburkanem morju, v katero se zaletava od vseh strani nešteto valov. Vendar tudi majhna ladja vzdrži in kljubuje valovom, če so krmarji močni in neustrašeni!

Ta ladja je naš mali narod, ki bo kljuboval vsemu potujčevanju v tujini, če bo imel doma kakor tudi med izseljenci neustrašene borce, vrlo mladino.

Dijaki, kako lepo delo nas čaka. Ali si moremo misliti kaj bolj veličastnega kot delo za slovenski narod, kot reševanje naših rojakov izseljencev. Mar ni delo za ohranitev naroda tudi apostolat v pravem pomenu besede? S tem, da jih rešujemo potujčevanja, preprečimo vsak drug vpliv, ki ni v skladu s katoliško Cerkvijo, kateri mora naš narod peti hvalnice, da je še iz vsakega boja izšel vedno bolj odporen proti vsemu zlu.

Kot vsako delo in napredek, tako tudi ta apostolat zahteva mnogo žrtev in naporov in lastnega samopremagovanja. Toda brez tega ne bomo nikamor prišli. Kaki slabiči smo, če obupamo nad zmago, še preden se kaj začne; če se ne upamo nastopiti kljub vsemu zunanjemu nasprotovanju in doprinesiti svoj obolus na oltar narodnega blaga.

Zavest, da sem sin slovenske domovine, mora prevevati otroke že v ljudski šoli. Ta ga mora voditi že od začetka po do konca šole v duhu, ki je edini domač našemu narodu, ki edini vzgaja otroka k delu za narod! Če bodo položene klice tu, potem bo tudi v poznejših letih ostal zaveden sin svojega naroda. Koliko otrok je, ki imajo svoje drage morda daleč v svetu, ki mnogokrat zelo malo vedo, kaj in kako se z njimi godi, kakšna je dežela, ki jih redi. Kako hvaležno bi bilo, če bi se otrokom večkrat govorilo o naših izseljencih, da bi tudi ti dobili pravi pojem, kaj pomeni za naš narod vsak izseljenec. Zelo veliko se greši prav tu.

Vendar se tudi tu dobe izjeme, ki potrjujejo pravilo. Z veseljem smo lansko leto zasledovali v našem listu poročila o delu, ki ga vrše naši otroci v ljudskih in meščanskih šolah. Toda na žalost so bile to le bele vrane med krogarji. Ni zadosti, če dela le posameznik ali ena šola, strniti bi se morala vsa mladina, vse šole po Sloveniji z učiteljstvom, ki mora čutiti z narodom. Kako velik pomen ima torej, da mladino že na ljudskih šolah uvajamo v delo za narodno blaginjo. Brez dvoma morajo biti naši izseljenci veseli, ko vidijo slovensko mladino v domovini, kako duhovno skrbi zanje. Najbolj pa mora biti vesela naša izseljenska mladina, ko vidi, da ni sama, zapuščena, ampak so tudi v domovini, ki dele z njo veselje in žalost. In prav v tem pogledu, da pomaga mladina svojim tovarišem v tujini, ki so v večni nevarnosti, da izgube najdražje, kar imajo, da postanejo za narod mrtvi v verskem kakor tudi v narodnem pogledu, mora iti naš apostolat. Kako smo bili zopet veseli dijakov neke šole, ki so se prav zavedali svoje

narodne dolžnosti, ki so pokazali vso svojo plemenitost v skrbi za izseljensko mladino, ki so nabrali, brez dvoma z velikimi žrtvami, razne stvari, ki naj bi spominjale izseljensko mladino na tiste lepe kraje, kjer so njihovi starši preživljali svoja najlepša leta.

Kaj mislite, da ti dijak ne bi našli posnemovalcev tudi po drugih zavodih, zlasti po naših srednjih šolah? Kako da ne bi šlo! Začeti je treba, to je vsa skrivnost. Kadar se pokaže, da je kaka reč neobhodno potrebna, mora biti tudi mogoča, je rekel dr. Krek. Če je pa samo to, da začnemo, potem pa ne čakajmo več! Pojdimo med ljudstvo, zbirajmo vse, kar vidimo, da bo koristilo izseljencem, proučujmo temeljito to tako pereče izseljensko vprašanje, če mogoče preprečujemo preveliko izseljevanje v tujino in poučujmo ljudi, kolikor je v naši moči, kako velika rana je prizadeta narodnemu telesu, če se kdo zgolj iz hrepenenja po velikem bogastvu izseli iz domovine, kjer bi lahko dobil primeren pogoj za življenje. Toda iti moramo še dalje. Vsak dijak bi moral imeti za svojo prvo dolžnost, da po možnosti zbira v svojem rodnem kraju imena tistih, ki so v tujini. In tu nam bodi kot zgled zopet neko dijaško počitniško društvo z Dolenjskega. V vse ameriške slovenske katoliške časopise so dali oglase, v katerem poziva mladino, naj stopi z njimi v intimno dopisovanje. In kakor se je izkazalo, zadeli so na pravo struno. Koliko pisem je že šlo tja in koliko res neverjetno mnogo se jih je že vrnilo k nam. V njih prosi izseljenska mladina, da bi jim pripovedovali o krasotah tiste lepe dežele, kjer so bili njihovi starši rojeni. Korist tega medsebojnega dopisovanja ni samo ta, da spoznajo našo domovino, bolj važno je to, da jih navežemo na slovenski jezik.

Dovolj zgledov imamo, ki nam govore o delavnosti le nekaterih. Ali nam gre predvsem za to, da gre vsa slovenska dijaška mladina v boj za reševanje naroda, da vsi kot val prodiramo naprej k cilju za ohranitev naše krvi v tujini. Če zmorejo tisti posamezniki, zakaj ne bi zmogli tega mi, strnjena slovenska mladina!

O DRŽAVLJANSTVU

R. MIKLIC

Nekaj načelnih pripomb.

Državljanstvo je predmet, katerega radi njegove velike važnosti ureja država sama in sama neodvisno o njem odloča. S tem pa nikakor ni izključeno, da bi poedince po svobodni volji in po svoji uvidevnosti odločal o svoji pripadnosti. Priznanje odločujočega vpliva svobodne volje poedina na državljanstvo stanje je toliko pomembnejše, kolikor bolj je posledica državljanke vezi tudi gnotne prirode. Današnje zakonodaje vseh držav dopuščajo spremembe določenega državljanstva. To je posledica pridobljenega spoznanja, da državljanstvo ni le neka formalna vez, temveč predstavlja tudi neko interesno povezanost z določeno državo in odnosno pravnim redom in ima kot tako tudi svojo sociološko vsebino in vrednost.

Ni pa bilo vedno tako. Skozi ves zgodovinski razvoj moremo zasledovati različno urejanje državljanstva. Preko načela stalnosti in nespremenljivosti državljanstva je čas s svojimi potrebami in novimi razmerami terjal vedno novo urejanje državljanstva, pri čemer so imeli poleg političnih ozirov posebno važnost — gospodarski in socialni razlogi: čim bolj je bilo razgibano gospodarsko življenje, čim hitrejši je bil ritem življenja, tem odločnejša je postajala zahteva, da se vez, ki jo predstavlja državljanstvo, zrahlja v tem smislu, da bo mogel posameznik, sledeč svojim potrebam in interesom po svoji uvidevnosti, vplivati na ureditev svoje državne pripadnosti. Doba prosvetljenosti, ki je priznala volji poedina odločujočo moč v pravnih in družabnih odnosih, je dokončno zavrgla načelo

popolne neizpremenljivosti državljanske vezi. S tem je bilo omogočeno vnesti v posamezne zakone, ki so urejali državljanstvo, možnosti sprememb v državljan-
skem stanju poedinca, pri čemer pa so morali zakonodajalci računati na eni strani
z interesi države, na drugi z okoliščinami, ki so važne za poedinca tako, da nanje
zakonodajalec navezuje določene učinke na državljansko stanje. Tako se je
državljanstvo kot strogo formalna, pravna ustanova po sili razmer v teku zgo-
dovinskega razvoja morala prilagoditi svoji socialni nalogi in vsebini, nakar je
zlasti vplivalo dejansko sproščeno preseljevanje delavnih množic, katere so bile
hitro se razvijajočemu gospodarstvu tako nujno potrebne.

Prejšnje načelo, da je državljanstvo strogo neizpremenljiva vez (eventualne
neizogibne izpremembe so bile le izjeme in odvisne od cele vrste težkih pogojev)
je ovrgla stvarnost sama!

Izseljenstvo je prav tako trda, življenjska stvarnost. Izseljenec je brezposelni
delavec, ki gre za zaslužkom v tujino, ker domovina nima dovolj kruha za vse
svoje otroke. Kdor je lepo pridno doma, ne občuti v toliki meri vsega, kar je
združeno z določeno državno pripadnostjo. Kogar pa je usoda desetega brata
pognala v svet, da si tam išče kruha, ta prej ali slej občuti pomembnost držav-
ljanstva odnosno kako so mnoge njegove pravice povsem gmotne prirode tesno
povezane z državno pripadnostjo. Torej izseljenstvo vsekakor zasluži potrebno
upoštevanje. Rieglerjev primer pa je razkril med drugim tudi to, da v naši
ureditvi državljanstva — izseljenstvo ni bilo deležno iste pozornosti, ki bi jo
zaslužilo. Da pa se je pri urejanju tako važnega predmeta, kot je državljans-
tvo, to prezrlo, mora imeti svoje vzroke. Takratno še zelo plitko pojmovanje
izseljenstva je prav gotovo vplivalo, da njegovo pravo bistvo prav za prav ni
niti moglo biti upoštevano, saj je bilo še premalo dognano. Predmet o izseljenstvu
pa je tudi tako svojstven, da zahteva samostojno pravno obdelavo. Veljavni
izseljenški zakon iz leta 1922, pa je tako pomanjkljiv, da ni mogel nuditi ničesar,
kaj šele, da bi mogel biti pravna podlaga za manj togi postopek v zadevah
državljanstva naših izseljencev.

Kakor pa je gospod minister Rajaković poudaril v svojem ekspoziju, je
naloga izseljenške službe dvojna: socialno-politična in narodnostna. V tej zvezi
pa je treba poudariti ponovno, da je izseljenstvo borba za kruh, način ohranje-
vanja eksistence. V tej borbi pa je potrebna gibčnost. Niti narodnostni niti socialni
vidik pa ne opravičuje, da bi se s prerigoroznim postopanjem v zadevah držav-
ljanstva ta gibčnost ovirala. Narodost ni nekaj samo idealnega, ima kajrkat zelo
praktično stran. Če domovina nima za vse dovolj kruha, naj jim ne gremi že itak
grenkega kruha v tujini s prekomerno birokracijo, in — zvestobe bo mnogo več.
Komur je danes državljanstvo prehuda ovira, ga bo skušal pač menjati. V že
omenjenem ekspoziju je izrecno poudarjeno, da bo mnogim izseljencem iz eks-
istenčnih ozirov potrebno, da menjajo državljanstvo. To dejstvo pa vsekakor
zasluži tudi vse upoštevanje tako s strani zakonodajalca kot s strani ostalih oblasti.

Sedanji jugoslovanski zakon o državljanstvu daje sicer dovolj prilik, da
more vsakdo svobodno odločiti o svojem državljanstvu. Toda strogot postopka
hromi to svobodno odločanje, kar zlasti izseljenci trpko občutijo. Vse to ima svoje
dokaj neljube posledice.

Večkratno državljanstvo zakon načeloma izključuje (§ 2.), kar je popolnoma
umljivo. Ker pa je državljanstvo krušne države velikokrat predpogoj za njegov
obstoj, bo izseljenec v borbi za kruh »preskočil zid, če vrat ne more z lepa
odpreti, pa čeprav pri tem postane dvojni državljan (sujet mixe), kar more
imeti za njega samega neprijetnosti. Še večja neprilika pa je dvojno državljanstvo
za državo samo. Načelo, ki je veljalo že v starem Rimu (duorum civitatum civis
esse, nostro iure civili nemo potest — po naših določilih ne more biti nihče
državljan dveh držav!) velja danes povsod zaradi osnovne važnosti državljanstva
za državo in za redno sožitje med državami samimi. Vprav dvojno državljanstvo
more roditi spore, ki nikakor niso dobrodošli, saj je državljanstvo — zadeva
suverenosti. Vsaka država ima dolžnost in pravico predpisovati samostojna določila
o svojem državljanstvu, ki spadajo v takozvano — izključno pristojnost države
(domaine réservée, die ausschliessliche Zuständigkeit). Kako je ta izključenost
popolna, dokazuje tudi jugoslovanski zakon (§ 1. in § 2.), ki izključuje popolnoma
vsako veljavo kakih predpisov drugih držav o državljanstvu jugoslovanskih
podanikov.

Prava bridkost za vsakega pa je — stanje brezdržavljanstva, kar je toliko
kot brezdomovinec, pahnen brez zaščite v svet. Naš zakon skuša tako stanje

preprečevati, a vendar vsebujejo njegovi predpisi možnosti, ki v stanje brezdržavljanstva (Staatslosigkeit, l'apatridie) posredno navajajo, pri čemer je za naše ljudi zlasti važen § 28., ki ureja učinek odsotnosti. Pa tudi razpis notranjega ministra iz leta 1956., ki odreja, da izseljenci, ki so se v USA izselili pred 1. decembrom 1918, niso naši državljani. Točno, toda kaj pa s tistimi, ki do tega časa niso pridobili ameriškega državljanstva...? Posledice zavesti, da jim je tudi domovinska država zaprla vrata, nikakor niso take, da bi se moglo mirno preko njih.

A ne dvojnega državljanstva, ne brezdržavljanstva zakon sam ne more dejansko preprečiti.¹ Načela populacijske in narodnostne politike poedinih držav vplivajo na določbe o pridobivanju in izgubljanju državljanstva. Zato se zakonodaje poedinih držav razhajajo in prihajajo v nasprotja kljub načelno enakemu pojmovanju državljanstva. Vsekakor pa je dolžnost zakonodajalca, da tudi s primerno ureditvijo državljanstva — štiti svoje ljudi, katerim domovina ni mogla dati drugega, kakor pot v svet. Zaradi tega prav gotovo zasluži izseljenstvo v odnosu z državljanstvom določeno stopnjo prednosti na ta način, da se nanj navežejo nekateri izjemni učinki na državljsko stanje. Seveda oziri na red in interese države morajo biti upoštevani, kajti državljanstvo je za državo bistvene važnosti. Prav gotovo pa ni v nikakršnem interesu prestop birokratičnih postopkov, kateremu je vsak smisel za socialno stran državljanstva kakor tudi za socialno stanje izseljenstva — tu. Osnovna načela pravne teorije o državljanstvu² bi mogle postati smernice, ki bi dovoljevale, da se primerno upoštevajo potrebe eksistencne borbe izseljenca v tujini.

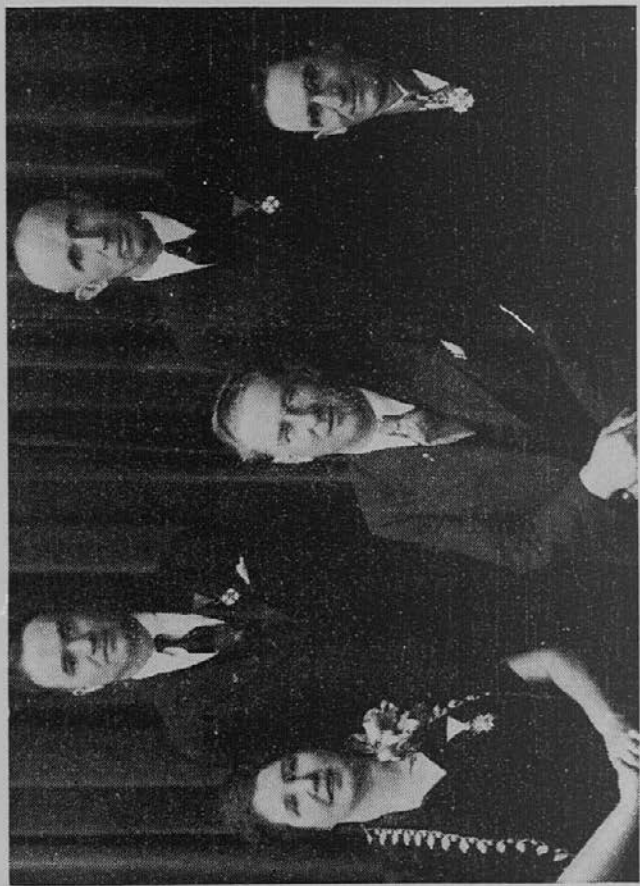
Nemodro je nad pripadniki lastnega rodu izvajati vse posledice inozemskega državljanstva z doslednostjo, ki se protivi vsakemu pojmu domovinske ljubezni in ki kaže na vsako pomanjkanje pravilno usmerjene narodnostne politike. Državljanstvo se ne vjema vedno z domovinsko pripadnostjo, saj državljanstvo pomeni pripadnost določeni državi, s čimer more ostati narodnost popolnoma neprizadeta.³ Če to velja za druge narode, naj velja tudi za nas! A vejjalo bo v toliko, kolikor bomo to načelo dejansko izvajali. Vprav to stališče pa narekuje, da se da našim rojakom — tujim državljanom ugodnost reintegracije (ponovnega sprejema v državljanstvo). Socialno-gospodarske razmere so jih pognale po svetu, borba za kruh je narekovala prestop v tuje državljanstvo, domovinska ljubezen jih je pripeljala nazaj. Ni pa ta domovinska ljubezen nek sentimentalni pojem ali krilatka, temveč je — stvarnost: naš človek odhaja s svoje zemlje odločen, da se vrne prej ali slej domov. Že ta resnica je vredna upoštevanja, da se vrata v domovinsko državljanstvo odpro pod lažjimi pogoji kakor pa jih vsebuje naturalizacija. A tudi narodnostni oziri narekujejo to, kar istočasno zahteva pravičnost.

Te-le splošne, uvodne besede so napisane le za bežen obris pomena državljanstva in njegove povezanosti z mnogimi interesi. V prihodnje pa se bomo na kratko bavili s poedinimi določili našega zakona o državljanstvu, v kolikor zanima naše izseljence.

¹ Najučinkovitejše sredstvo za omejitev takih primerov so primerne mednarodne pogodbe z državami, s katerimi se pojavljajo številnejši sporni predmeti v državljskih zadevah. Številne države so zlasti v času velikega preseljevanja pred vojno sklenile z USA tozadevne pogodbe, izmed katerih je služila kot vzor Bancroftova pogodba iz leta 1868., katero je sklenila Nemčija z USA. Vse te pogodbe so imele že tedaj namen na eni strani onemogočiti medsebojne spore na drugi strani pa pomagati svojim ljudem v borbi za boljšo eksistenco.

² Zgoščeno oblikoval in tudi izčrpno obdelal jih je prof. Zehalloš v svojem velikem delu: »La nationalité«.

³ To načelo je n.pr. v Nemčiji dosledno osvojeno in tudi izpeljano. Vsi v tujini živeči Nemci se dele v dva dela: v Nemce iz Rajha, to so nemški državljani, a živeči v tujini, torej pripadniki nemške države (Reichsdeutsche). Drugi pa so državljani tujih držav, a pripadniki nemškega naroda (Volksdeutsche). Njihova zvestoba do krušne države se priznava kot nekaj nujnega in upravičenega. Ta delitev pa ni samo teoretična, temveč je tudi stvarna osnova vsemu delu, ki se tako smotno in dosledno vrši v znanem zavodu v Stuttgartu, ki je od leta 1956. »Stadt der Auslandsdeutschen«.

Za dvajsetletnico združenja so Slovenci v Clevelandu priredili slovesno proslavo. Udeležba je bila nad vse častna. V okviru te proslave je atose jugoslovanskega poslanstva v Washingtonu, gospod dr. Vladimir Rybář v imenu naše vlade podelil odlikovanja odboru Jugoslovanskega kulturnega veta v Clevelandu. Pričujočeno sliko odlikovancev: Od leve proti desni v spodnji vrsti: blaginjska Jugoslovanskega kulturnega veta mrs. Kolbar Ma ion, odlikovana z redom sv. Save IV. razreda, dr. Vladimir Rybář, predsednik Mr. Anton Grdina, odlikovan z redom Jugoslovanske kralje III. razreda. V zgornji vrsti: tajnik Mr. Jože Grdina, odlikovan z redom sv. Save IV. razreda in podpredsednik Mr. Mite Marinkovič z istim redom.

DOMOVINA

I. K.

Sel je, pustil te je, domovina,
ko si ga s krvjo, bolj prosila:
polnih rok bogastvo bom delila.
Ljubim te, kot ljubi mati sina.

Živ se udira v rudnike strupene,
v temnih rovih duša išče sonca,
srta bega po poteh brez konca;
silno hrepenenje žege oči prstene.

V težkih dneh želje nekdanje sreče
mu hite nad gozd, ravni, domove;
kdo sezidal mesto hiš gradove;
in v zlato prelil polje zoreče?

V košnji vrisk se vzpenja pod oblake;
tu pa krik pretresa črne stene,
izgubljajo se nade kakor pene,
Smrt kot senca spremlja mu korake.

BREGARJEVI

SIRK FRANCE

Jablanica je vas, kakor jih je v Sloveniji še sto drugih. V breg je prislonjena, hiše so nizke in se stiskajo k tlom, nad vsemi pa kraljuje cerkvice sv. Ane. Tam nekje pod cerkvijo se širi Bregarjeva domačija.

Zgodilo se je, da se je na pomlad tistega leta vrnil mladi Bregar iz Francije. Doma je bil umrl stari Bregar, pa je žena pisala možu, naj se vrne; sama ne zmore vsega, polja pa ostajajo neobdelana, osat in plevel jih preraščata. Mati ji sicer pomaga, brat Lojze in sestra Francka pa kar nočeta delati in vedno bolj ju žene po svetu. Bregar se je bil na posestvo priženil, zato ga zemlja ni tako vabila nase, a ker ga je žena ponovno prosila, se je odločil. Tudi denarja je prinesel, ker je bil varčen in je imel zelo dobrega delodajalca. To je bilo govorjenja tisti teden po Jablanici...

Potem pa se je pri Bregarjevih ponovila povest, ki se tolikokrat odigrava v naši domovini. Lojze se z gospodarjem ni razumel, Francka mu ni hotela biti za dekle, pa sta odšla. Prva je šla Francka. Sosedova Milka je prišla iz Srbije v svileni obleki in klobuku; s Francko sta bili nekdanji prijateljici, pa sta nekdanje prijateljstvo obnovili. Milka je vedela za dobre službe, Francka se ni obotavljala. Pospravila je svoje stvari, saj jih je bilo tako malo in po dveh dneh je obe vlak odpeljal proti jugu. Mati je branila, prosila, jokala, ko se je njena lastna kri trgala od doma, a le svoj blagoslov je med solzami lahko še dala hčerki na pot. Tiste dni so se ji zarezale prve ostre gube na čelu.

Lojze je dobil delo v domačem rudniku. Delo pa so kmalu prekinili. Pa so se domenili delavci med seboj, sami mladi fantje, da gredo iskat dela. Šlo je lahko, po enem mesecu je bilo vse urejeno za odhod v Belgijo. Se huje je zajokala mati, zajokalo je dekle v sosednji vasi, fantje pa so vriskali in peli, ko so odhajali na vlak. Niti na valujoča žitna polja, ki so potrebovala delavcev, se niso ozrli, njihov slovo od zemlje, ki jih je rodila in jim dala prvega kruha, je bilo lahko.

Mati pa je ostala, pomagala je doma pri delu, pestovala vnuke. Vsak mesec je prišlo zanjo pismo. Lojze ji je tudi kaj pošiljal, dobro mu je šlo. Trikrat se je komaj rešil, da ga ni podsulo, enkrat mu je zlomilo nogo. Francka je pisala z juga in njena pisma so bila polna slavospevov tujemu svetu, tujim navadam. Mati pa ni verjela, vedela je, da tudi trpita in solze so ji kapale na ponovno brana pisma. Leta so tekla in medtem se je postarala. Njeno življenje je postalo enolično, le to ga ji je lajšalo, da je začela vsak dan hoditi k maši. Njeno življenje, trpljenje in žrtve so jo vedno bolj trgale od zemlje in jo dvigale k svetniškemu življenju.

Bilo je tisti teden pred godom sv. Ane. Pred Bregarjevo hišo se je ustavil poštni sel. Iz hiše je prišla mati. Brzjavka. Mati je morala nekaj podpisati, nato je s tresočo se roko razgrnila list pred seboj in si nadela naočnike. Gube na licu so se ji raznežile, v srce je prišlo veselje. Francka je sporočila iz Belgrada, da je na poti domov in naj jo pridejo čakati z vozom na postajo. Ah! Mati je bila vsa iz sebe. Treba bi bilo iti v kuhinjo, pa je kar obsedela za mizo in razmišljala. Že trinajst let je tega, kar je šla. Šest let je služila v Boki Kotorski, sedem let je sedaj v Belgradu poročena s Lavom, hotelskim uslužbencom. Zadnjič je bila doma, preden je odšla v Belgrad. O veselje, spet jo bo videla!

Popoldne se je pripeljala. Bregar sam je šel z vozom na postajo in ko sta se vračala, je pognal skozi vas konje v dir, da bi ljudje ne gledali preveč za njima. Prisrčno je bilo svidenje, toda Francka je bila trudna od vožnje in šla je takoj v posteljo, da se odpočije.

Presrečna je sedela mati celo popoldne poleg postelje in se razgovarjala. Ni je motilo, da je Francka že precej pozabila slovenski in da je ni razumela popolnoma, tudi ne, da je imela na omari poleg postelje »Vardar« cigarete in kadila, kakor v vasi še moški ne znajo. Mater je skrbelo le to, če je srečna in ko ji je ona zatrjevala, da je, so bila njena lica polna smeha. V ugodnem trenutku je mati zastavila tudi vprašanje, ki jo je najbolj skrbelo in ki je Francko spravilo v nemalo zadržgo za hip. Kako je z njeno vero?

»E, majka, Savo je bolj pobožen od mene. Svaku nedelju ide on u pravoslavnu cerkvu, a ja moram, da idem u katoliško.«

»Mati je verjela. Saj je vedela, da njene molitve morajo biti uslišane in bila je srečna.

V nedeljo popoldne je Francka sedela pred hišo v krogu nekdanjih prijateljic. Slastno je puhala tobakov dim, dekleta pa so se nekako tuje obnašala. »Pusiš?« je ponudila Dobravčevi Tini cigareto, ki jo je ona nerodno odklonila. »Pa u Beogradu puši vsaka dama!« Skušale so razvneti razgovor, pa ni šlo. Med njo in domačimi dekleti je ležalo nekaj prevelikega, težkega, neprestopnega. Prišle so mimo tri deklice; najbrž se nobena ni hodila v šolo.

»Kako lepe devojke. Ja bi vzela jednu sobom!«

»Ali nimaš nič otrok? Poročena si!« Na Tinino vprašanje Francka ni odgovorila. Vrgla je cigaretni ogorek v travo in se zamislila. Morda se je spomnila svojega prvega, ki ga je vzljubila v Boki Kotorski. Bila sta na tem, da se poročita, ko je on utonil v morju. Dva meseca potem se je rodila deklica, ki je potem dve leti stara umrla. Le kakor daljnje, lepe sanje ji je bila tista preteklost, ko je gledala za deklicami. Njena Sonja bi bila sedaj prav toliko stara. A sedaj? Kaj naj počne z otroki. Kako bi mogla potem iti z možem v kino, gledališče, na ples?

Dekleta so čutile, da je Francka daleč, daleč od njih. Kmalu so se dvignile in odšle, v srcu pa so čutile bogastvo. Ona pa je ostala, gledala je na valujoča zlata polja, ki so svetila v zahajajočem soncu. Njena domovina! Toda njeno srce je bilo prazno, v njej ni bilo več ljubezni za poljane in smreke, ki so trepetale nad hišo v večernem soncu. Vzdihi dolgočasja se ji je izvil iz prsi in odšla je v hišo.

Mislila je, da bo ostala dalj časa doma, pa ni strpela. Drugo jutro se je spet odpeljala tja, kjer jo je čakal mož, kino, uživanje sveta...

*

Potem se je zgodilo, da Lojze dolgo ni pisal. Zastonj je mati vsak dan od maše hodila na pošto, njeno srce pa se je vedno bolj krčilo, molitve so bile vsak dan bolj goreče. A upanje se ji je vendarle izpolnilo in solze, ki jih je pretočila, ko pol leta ni dobila pošte, so bile nagrajene. S tresočo roko je tisti teden pred veliko nočjo prinesla domov pismo. Ze po poti bi ga prebrala, pa so ji bile oči že ošabele, zato je hitela domov.

Ob cestah so se ustavljali orači in ko so obračali, so se čudili za njo, ki je tiho hitela in nikogar ni ogovorila. Ona jih ni videla, v njej je vse pelo in srce se ji je širilo v pričakovanju. Doma ni nikogar pozdravila, hitela je naravnost v drugi konec hiše, kjer je imela svoje stanovanje, in se zaprla. Nadela si je naočnike in počasi odprla pismo.

»Draga moja mati!«

»On je,« je vzdihnila in solza hvalečnosti je pala na papir. Pritisnila je pismo na ustnice in z nemo molitvijo se je zahvalila Bogu.

Nato je brala. Nenadoma pa so ji začele kapati na pismo solze in preden je mogla prebrati do konca, jo je popolnoma blede v lice posilil strašen jok.

»Lojze! Lojze!...«

Potem se je po vasi hitro razvedelo: Bregarjev Lojze je odšel iz Belgije v Spanijo, kjer se je lansko leto začela vojska. Žraven so se širile čudne pripombe in razlage o pismu, ki je prišlo preko Francije; da je šel k rdečim, najbrž, ker do roo plačajo.

Za tisto veliko noč so Bregarjevi materi popolnoma osiveli lasje. Grenka je bila njena pot s Kristusom preko Golgote in vendar jo je prehodila, kot jo mora prehoditi toliko slovenskih mater, trpečih za svoje otroke in svoj narod.

Tujina, strašna v svoji mamljivi lepoti, je s svojim sladkim strupom ugrabila spet eno življenje slovenskemu narodnemu telesu.

Da bi že prišli časi, ko bo mati Slava zbrala vse svoje otroke v svojem naročju in jih spet vodila po varnih stezah človeškega življenja!

NJEN DNEVNIK IN NJEGOVA PISMA

ALBINA ZAKRAJŠCEK

(Dalje.)

Ljubljena!

25. IV. 15.

Saj Ti ne veruješ tej besedi. — Če bi, bi me ne mučila s Tvojim molkom, bi mi ne pisala le razglednic z nekaj vrsticami!

Bližajo se dnevi odločitve. Boji bodo strašni na vsej karpatski fronti. Ni izključeno, da padem. V slučaju, da umrem... kako smem upati, da se boš Ti kdaj spomnila z ljubeznijo name? Ali boš hranila v srcu spomin name? Odgovor

samo eden: ne vem! Mnogi se zbirajo krog Tebe in Ti z očarljivimi besedami slikajo nebesom podobno bodočnost — morda njim laže verjameš — jaz slutim, mene Ti hoče zabrisati čas in daljava. — Od prvega trenutka, ko sem poslušal tvoj glas, je moje srce — Tvoje, ljubljena Belina. Stori z njim kar hočeš — samo ubij ga ne! Izpovedal sem se — laže mi je. Večno tvoj.

29. IV. 1915.

Pismo od 25. t. m. čitam in čitam. Nikdar še nisem občutila sreče: Kako pravi Prešeren,

»da ne smem jaz upat sreče,
ki vedno je in bo sovražna meni...«

Kaj poreče mama, ko bo prečitala — sem res radovedna?

Mama mi pravi: »če mu moreš na to pismo odgovoriti, da naj ničesar ne upa, mu pač tako piši, če mu pa tega po srcu ne moreš povedati — mu daj lepo besedo, potreben jo je.«

Mati, ti si izvrsten diplomat. Na tvoje besede, mati, sem mu napisala dolgo pismo — nekaj lepega — »da bo sanjal o pomladi, da bo njegov mladostni raj!«

Mati, v tvojem pogledu sem čitata: »ti veš, da ga ljubim.«

Moja najdražja!

3. V. 1915.

Sprejel sem Tvoje pismo. Spremenile so se ure trpljenja v ure veselja, v nado. Mislil sem, da sem pozabljen, zapuščen, pa Tvoja srce utripa zame, čuti z menoj, trpi še več kot moje. — Vedel sem za Tvojo notranjost mogoče poprej kot Ti, toda molčal sem, nisem hotel prenačrtati Tvojih nazorov; hotel sem, da spoznaš in priznaš sama. Tvoje srce je bilo podobno kamenčku, s katerim se je igralo valovito morje. S kakšnim veseljem ga sprejme, ko pade izoblikovano v njegovo morje! Kar in kakor sem čutil jaz, sem odkril takoj prvi čas, ko sem Te spoznal Tvoji mami — čakal sem z groznim naporom, da je prišel čas, ko sem mogel delno razkriti svojo notranjost tudi Tebi. Sedaj, ko si mi priznala sama, sicer še v negotovih besedah, sem nepopisno srečen. Da bi te videl! da bi Ti mogel ta hip iz oči v oči povedati, kako visoko Te spoštujem. Vse hočem pretrpeti in Ti dokazati, da sem vreden Tvoje ljubezni. Presrečen je danes, večno Tvoj.

10. V. 1915.

Majnik — mesec cvetja in ljubezni. — Ti, ki naših src si Kraljica, vodi, blagoslovljaj najino ljubezen. Cvetja prinašam na Tvoj oltar — daj, naj krasi cvetje najino duši. — »Kot sončece čist, moj srčni je žar, ne bo me ga sram, pred Tabo nikdar.« — Poslala sem mu nekaj »prijateljstva« in rožni venček s čudodelno svetinjo — kaj porečeš?

Moja najdražja!

18. V. 1915.

Sele danes sem prejel vse poslano. Kako naj se Ti zahvalim? Ne najdem besed. »Boglončkej.« Tvoj molek — moj zvesti spremljevalec v vseh bojih; zanj še prav posebno zahvala!

Če boš prebirala »Slovenca«, boš našla članek naše stotnije. Površno sem opisal moj prvi najgrozovitejši »juriš«, katerega smo imeli 15. 16. maja. Ne morem popisati, kar sem videl. Vse žive dni me pozabim! Koliko tovarišev sem izgubil! Da sem ostal živ, — vem da na priprošnje Tvoje goreče molitve! Pričel si me na »jasno pote. O jaz ne omahujem! V veri je tudi vsa moja tolažba, vsa moja moč, da morem prenašati vse te strašne dni. Moli zame, in srečen bom. Piši mi veliko, saj s tem razvedriš Tvojega zvestega.

Moja najdražja!

21. V. 1915.

Tvoja zadnja pošta me je zelo razveselila. Tako je prav! Ne gremi si življenja, ne skrbi toliko zame. Saj Bog ve za nas. —

Tudi jaz sem se privadil marsičemu tu na bojnem polju. Naučil sem se pa kuhati — o in še kako! Kar se kuhanja tiče, se sedaj kar lahko s Tvojo mamo skušam. Le poslušajta. Fižolovo, krompirjevo in še ne vem kakšno juho naredim, da ji ne najdeš para tu v strelskih jarkih! Kava, to že kar mimogrede. Zadnjič sem imel srečo! Dobil sem v roke petelina. Znašel sem popolnoma drugo metodo za kuretinu. Vse bolj enostavno in hitro. Petelina kupiš, osnažiš, spečeš; v dobi trideset ure ga že lahko ješ. Kajne, mama, da ga Vi tako hitro ne pripravite?

Če bom še kaj časa vojak, bom šel lahko polagat izpit iz kuharske umetnosti in ne iz modroslovja. Kdo ve, ako mi tudi to še prav pride. — Spimo v »kolopih«. To so lesene bajte, kakršne imajo pri nas po gozdeh drvarji. O stoli, mizah in drugi opravi ni govora. Mraz in veter imata prosto pot do nas; le pred dežjem smo varni. Dragih »prijateljic« ter zvestih »spremljevalk« imamo v izobilju. Hoteli smo jih poslati Rusom, toda privadile so se nas tako, da jih na noben način ne moremo odgnati od nas. Vendar do sedaj še nisem imel časti, ukvarjati se z njimi. Koliko časa bom še brez te nadloge, pa ne vem; kamor se obrneš, jo vidiš. (Vem, da si uganila, da so to u.) Vsemu treba se privaditi... Oglasi se z dolgim pismom — Tvojemu.

24. IV. 1915.

Da ne smem jaz upat sreče,
ki vedno je in bo sovražna meni!
Osrečit hoče me ljubezen sladka,
al', kak sladkost
bila je njena kratka!

Prešeren.

»Sladkost kratka,« — saj še te doumela, spoznala nisem in te ne bom nikoli... in prav je tako. Bojim se nečesa, sama ne vem česa? Vsega me je strah, najbolj pa tega čustva, ki se mojega srca polašča. Grem in, vse zaupam prijatelju U... Lažje mi je.

»Vso zadevo Mariji izroči, saj Ona je naših src Kraljica!« Ker si me vprašala za svet, še to; tuda jaz sem že parkrat z njim govoril, prav simpatičen fant je in krščanske, kmečke slovenske družine sin. Svarim te, ne naveži se nanj tako, da bi brez njega ne mogla živeti. Poznam te — če boš nad njim kdaj razočarana — ne vem, kako boš prebolela?

Saj niti ne vem, da ga ljubim in naj že mislim na konec?

26. V. 1915.

Moja najdražja!

Ne vem, ne znam,
kaj bi napisal?
Kako in kam
bi svojo pot narisal? —

Še dva meseca nista minila, odkar sem tu, pa se mi zdi že cela večnost. Že stojim na robu prepada, a misel nate me ojuhači, mi daje moči, da vse težave premagam.

In vendar sem srečen, tako srečen, kot še nikoli — saj imam Tebe, ki moliš goreče za mojo srečo.

Belina — razumela me boš — vem, in nosila bova vsak pol.

Dnevi so krasni! Vesel sem drobnih ptičkov, ki me z lepim petjem vedre in delajo kratek čas. Pokrajina tako lepa! in tako podobna našemu zelenemu Pohorju. Po dolinah krasna polja; po bregovih mogočni gozdovi smrek, hojk in bukev.

Sem še vedno na istem mestu. Jarek je globoko skopan, da smo dobro zavarovani pred krogli pušk; če pa žadene granata ali šrapnel, tedaj nam priti smrtna nevarnost.

S sovražnikom se srdito gledamo; vsak večer pride do posameznih spopadov. Podnevi strelja naša artilerija do pol desete ure zvečer. Potem pa je navadno mir, če ne grem patrolirati. Ob 2. uri po polnoči se začne znova streljanje, da mora človek oglušiti. Ta pretresljiva godba traja navadno 1 do 2 uri in se konča z bojem na nož, s »šturmoma«, kar napravi najstrašnejši vtis. — Kaj so napravili iz človeka! Le iz tvojih vrtic se mi nasproti smeje lepota, mladost, zato piši veliko in pogosto Tvojemu...

29. V. 1915.

Moj ubogi, kaj trpiš! Vse razumem, a vseh grozot vojne ne morem doumeti — to moreš le ti, ki smrtni v oči vsak dan gledaš. — Gorje vam, ki ste zakrivali to klanje. Kako boste dajali odgovor nekoč? V veke drži in bo držala peta božja zapoved: »Ne ubijaj!«

(Dalje prihodnjič.)

IZSELJENCI — DOMOVINA VAS SPET VABI!

Kakor mati, ki sprejme sina ali hčer, prihajajočega iz tujine, na svoje prsi, tako željno in z veseljem sprejme domovina vas, dragi izseljenci, kadar se vračate spet vanjo. Večkrat smo vas že sprejeli z veseljem in častjo. Kadar koli praznuje domovina kak velik praznik, kako izredno slovesnost, vselej želi videti tudi vas v svoji sredi. Dobro se še spominjate našega evharističnega kongresa, kakšno slavlje je bilo to! Med drugimi ste tudi mnogi izmed vas pomagali povečevati to veličastno slavnost.

In spet nas čaka v Ljubljani podoben izreden praznik. Kongres Kristusa Kralja! Saj ste gotovo že brali o njem po drugih listih, ki jih prejimate. Vsa domovina se pripravlja nanj. Po vseh cerkvah se moli za njega uspeh, po vseh prižnicah se govori o njem. — A ne samo domovina ve o njem, tudi ostali katoliški svet o njem piše. Saj to ne bo naroden kongres, marveč mednarodni. Zastopniki vseh katoliških narodov bodo zbrani na njem. Brez dvoma bo čast za Ljubljano in vso Slovenijo, da ima tak kongres na svojih tleh.

Strah pred vojsko sicer bega ljudi po vseh deželah in kolikor toliko ovira tudi priprave za kongres. Vendar se pripravljalni odbor za kongres ne da motiti v svojem delu. — prepričan, da je govorjenje o vojski samo prazno strašilo. Najbolj odločen v sklepu, da se kongres mora vršiti, je sam predsednik tega odbora, prevzvišeni gospod škof ljubljanski. A on ni predsednik samo ljubljanskega odbora, marveč tudi mednarodnega. Zato imajo te vrste kongresi — katerih VI. bo v Ljubljani — zdaj v Sloveniji svoj dom, svoje središče in izhodišče.

Kongres bo v dnevih od 25. do 30. julija. V času, ko so po vseh deželah šolske počitnice, da se je vsem mogoče udeležiti.

V prepričanju torej, da iz teh oblakov, ki se kopičijo na političnem nebu, ne bo strele, ampak se bodo razpršili. Vas, dragi rojaki, raztreseni po vseh deželah, prijazno vabimo, da se tudi vi po možnosti udeležite kongresa. Saj vas pride vsako leto večje število domov. Toliko bolj naj bo to letos, ko vas čaka doma spet izreden, slovesen dogodek.

O veliki potrebi, o visokem namenu in pomenu kongresa Kristusa Kralja tukaj ne bomo razpravljali. O tem lahko berete po drugih listih. Pa ime njegovo samo že dosti pove. Svet je Kristusa zavrgel kot kralja, kakor so ga svoj čas zavrgli Judje; zato je prišla nad nje grozna šiba: glavno mesto, Jeruzalem, jim je bilo razdejano, ves narod pa raztepen po vsem svetu. Tudi sedanjemu brezbožnemu svetu grozi razdejanie in propast. — grob, ki si ga sami kopljejo. Iz naše Ljubljane hočemo v ta zmešan svet zaklicati: Kam drviš? Brez Boga — v gotovo propast! Nazaj! Nazaj k Bogu, — ali pa boš sam sebe uničil! Potopil v morju, zadušil v strupenih plinih... Nazaj h Kristusu-Kralju, ker v nobenem drugem na svetu ni miru, ni pravice, ni reda, — ni zveličanja! Kristus kraljuj — vlada — gospoduj!

Rojaki, pridite, kolikor morete! Pomagajte povečati ta naš praznik! Sodelujte pri vzvišenem delu; da iz sedanje človeške družbe pregnanega Kristusa zopet postavimo na njegov tron, odkoder naj vlada v blagor narodov in vsega človeštva!

V imenu pripravljalnega odbora:
Janez Kalan.

* V dne 24. in 25. julija bo zasedanje Izseljenske zbornice, zato Vas, dragi izseljenci, že zdaj vabimo na to važno posvetovanje vseh naših izseljencev iz vseh delov sveta. Več o tem bomo pisali v prihodnji številki našega lista.

„JEDNA NEPOTREBNA AKCIJA“

Pod tem naslovom so priobčile »Jugoslovenske Pariske Novine« št. 101 dne 1. aprila t.l. članek, ki ga zelo obžalujemo. Takšni članki složnemu sodelovanju vseh Jugoslovancev v Franciji ne bodo koristili, temveč škodovali. Uredništvo »Jugoslovenskih Pariskih Novin« je bržkone pozabilo, kaj je njihov list pisal v preteklosti. Niso pa tega pozabili slovenski izseljenci in rane, ki jih je ta list

njim zadal, še niso zaceljene, škoda, ki so jo s tem naši ljudje utrpeli, še ni popravljena. Naj opozorimo uredništvo na članek, ki je izšel dne 4. novembra 1955 v 55. številki njihovega lista, na strani 12 pod naslovom: »Dosta sa budalaštinama«, potem na članek v isti številki pod naslovom: »Popu Silvestru Skebe« in še na vrsto drugih člankov, ki niso bili manj strupeni, za vse druge katoliške Slovence pa skrajno žaljivi. Uredništvo naj te članke prečita in našlo bo dovolj tehtnih razlogov za to, da si bo vsak slovenski izseljenški duhovnik v Franciji prej dobro premislil, preden se bo približal ljudem in ustanovam, kjer veje tako nestrpen in katoliškim Slovincem tako sovražan duh.

Slovenski izseljenci tudi še niso pozabili ogabnega boja med urednikoma »Jugoslovenskih Pariskih Novin« in »Pariskih Novosti«, z vsemi primki in očitki, ki sta si jih dajala. Če je samo polovica tega res, kar je urednik »Pariskih Novosti« očital uredniku »Jugoslovenskih Pariskih Novin«, je dovolj vzrokov, da so slovenski izseljenci skrajno previdni. Naš odlični in zaslužni delavec v jugoslovanskem izseljenškem skrbstvu, gospod M. Bartulica, je izdal 1.1929. brošuro z naslovom »Izseljenička politika«, katero je izdala ORIS kot »Izseljenička biblioteka br. 1«. V tej brošuri ima zelo aktualen članek pod naslovom: »Životne potrebe naših izseljenikov«. Opozarjam uredništvo »Jugoslovenskih Pariskih Novin«, da prečita ta članek, predvsem zelo aktualne točke na str. 15.

Z žalostjo moramo priznati, da so bili v preteklem času za naše izseljence največja nesreča razni ljudje, ki so se marsikje na svetu vrinili kot voditelji jugoslovanskih izseljenških naselbin, pač samo zato, da so si pod pretvezo izseljenškega skrbstva priborili velike vladne podpore. Ti so sejali med naše izseljence nezaupanje do domovine in do države. Po njihovem življenju in delovanju so sodili svojo domovino. Kot uredniki listov in voditelji jugoslovanskih naselbin v tujini bi morali vsekakor nastopati možje neomadeževanega življenja in značaja.

Uredništvo »Jugoslovenskih Pariskih Novin« najbrže tudi ne čita našega domačega časopisja, sicer ne bi prezrlo plemenitega dela in neomajne volje sedanje vlade, ko skuša z velikimi težavami popraviti v državi nanake, ki so jih prejšnje vlade zagrešile, in tako rešiti državo gotovega propada. Če bi jih uredništvo čitalo, menimo, da ne bi priobčilo tega članka.

»Izseljenški vestnik« in Družba sv. Rafaela sta odločno za složno in bratsko sodelovanje vseh jugoslovanskih izseljencev v tujini. V skupnih zadevah morajo vsi po vseh državah nastopati kot en državni narod, kot ena družina, družina lepe Jugoslavije. V ožjem krogu naj pa hodi vsaka narodnost svoja pota in naj na način, ki je narodu in narodnemu značaju primeren, skrbi za svojo okrepitev in napredek. Složno hrvatsko izseljenstvo, složno srbsko izseljenstvo in složno slovensko izseljenstvo bodo trije mogočni stebri složnega in močnega jugoslovanskega izseljenstva, ki nam je vsem tako pri srcu. To je bilo in je še danes pričanje vseh jugoslovanskih izseljenških duhovnikov, kjer koli na svetu delujejo. Jugoslovanstvo pa, ki je samo krinka, pod katero marsikdo išče zase udobnega življenja, in to življenja iz žuljev izseljencev, ali iz bogatih podpor vlad, je nesreča vsega našega izseljenstva.

Toliko za danes v odgovor. — Mi pa bomo šli krepko naprej za slovenski izseljenški dom v Parizu, do katerega smo upravičeni, saj je med Jugoslovani v Franciji devetdeset odstotkov Slovencev.

VELIKA NOČ MED SLOVENCMI V HOLANDIJI

Vstajenje Kristusovo so praznovali naši slovenski izseljenci v Holandiji tudi letos tako veličastno in pobožno, da se mi zdi vredno, o tem še posebej poročati in to poudariti: našim izseljencem v Holandiji v pohvalo, izseljencem po drugih državah v vzpodbudo, njihovim sorodnikom in prijateljem doma v Sloveniji pa v to lažbo in veselje, ko vidijo, kako se njihovi dragi v tujini ne le niso izgubili, marveč so ostali zvesti veri svojih staršev in se je oklepajo mogoče celo bolj trdno in tesneje, nego bi to storili doma.

Bilo je velikonočno jutro. Se vse temno. Le tu in tam so močne obločnice obsevale rošno jutranjo meglo, ki se je vlegla po tleh in oznanjevala prekrasen dan. Točno ob pol petih so se okoli prostrane župnijske cerkve v Heerlerheide začeli od vseh strani zgrinjati težki avtobusi in lahki avtomobili, kolesarji in pešci. Bili so Slovenci iz vseh slovenskih kolonij: Heerlerheide, Hoensbroek,

Brunssum, Lindenheuvel, Reeweg, Wauloch, Nieuweneide, Eygelshoven, Chervemont, da celo iz Maastrichta so se bili pripeljali. Bilo jih je okoli 500. Mnogi moški so prišli takorekoč naravnost iz jam, od nočnega šihta.

Ko so se vsi zbrali v cerkvi, sem izpostavil Najsvetejše, odpeli smo trikratno alelujo, iz lin so se oglasili zvonovi, ki so jih vzbudili naši zvesti pritkrkovalec iz Lindenheuvela, prav tako kakor doma, potem pa se je razvil vstajenska procesija: za križem moški, za moškimi godba, za godbo pevci, za pevci slovenski otroci, za otroci Najsvetejše, za Najsvetejšim ženski svet. Procesija je trajala pol ure in so se prvi pari že vračali v cerkev, ko so zadnje ženske iz nje šele odhajale. Može so prinesli s seboj društvene zastave, predsedniki društev sv. Barbare pa so svetili ob Najsvetejšem. Po procesiji je bila pridiga o poveličanju Kristusovem, ki je vzrok našega velikonočnega veselja, nato sv. maša, med katero so združeni pevski zbori pod vodstvom vlč. p. Teotima peli naše slovenske velikonočne pesmi nič manj mogočno in ubrano kot doma.

Kar je pa še posebno omembe vredno in najlepše od vsega je to, da sta dva duhovnika od pričetka sv. maše pa do mašnikovega obhajila delila navzočim sv. obhajilo, »zastavo prihodnje slave«. Samo zaradi tega skupnega sv. obhajila so si mnogi rudarji, ki bi sicer imeli nočni šiht, vzeli dopust, nekateri pa so šli na delo, a se od polnoči naprej vzdržali tešče. Kaj se to pravi, bo razumel in znal pravilno ceniti le tisti, ki je že sam kopal ponoči sto in sto metrov globoko pod zemljo, na zunaj ves spoten, na znotraj ves izsušen.

Ob tem pa ne smemo prezreti vseh onih rojakov, ki so opravili velikonočno sv. spoved in prejeli velikonočno sv. obhajilo že prejšnje nedelje, da so tako pri spovednici na veliko soboto napravili prostora tistim, ki poprej niso mogli priti. Velikonočno dolžnost so opravili v Maastrichtu prvo postno nedeljo, v Brunssumu tretjo, v Eygelshovenu četrto, v Lindenheuvelu cvetno. Mnogi od teh so na velikonočno nedeljo še enkrat pristopili k obhajilni mizi.

Na velikonočno soboto sva z vlč. p. Teotimom obiskala te slovenske kolonije, tako da je imel vsakdo na razpolago slovenskega spovednika, če je imel le količjak dobre volje in v kolikor se ne spoveduje pri holandskih ali nemških duhovnikih. Ob tej priliki sva s p. Teotimom tudi blagoslovljala velikonočna jedila po slovenskem obredniku.

Lanskega leta se je tega slovenskega velikonočnega vstajenja v Heerlerheide udeležil tudi moj prijatelj Slovenec, laik, mož zelo visokega službenega položaja. Vse praznovanje in zlasti številne množice okoli obhajilne mize so ga tako prevzele, da je bil ves ganjen in je rekel, da tega prizora ne bo pozabil svoj živ dan. Ko sem mu malo potožil, da sem pogrešil še te ali one in da je veliko Slovencev vendarle izostalo, me je začuden pogledal, češ, ali je mogoče v danih razmerah še kaj več zahtevati, potem pa je pomenljivo rekel: »V Trbovljah ali v Zagorju tolikšne verske manifestacije ne boš doživel!« Misli je pač na desetletja nazaj, zakaj danes so se gotovo tudi v teh krajih razmere v verskem oziru izboljšale.

Brez dvoma je naše izseljence v Holandiji okrepilo v veri odlično socialno delo Cerkve in duhovnikov za časni blagor rudarjev in njihovih družin, dalje vsakdanji kruh, pa tudi sami sodelujejo z najboljšo voljo — zato pa tudi Bog zanje skrbi, da imajo delo in zaslužek, sicer grenak in krvav, vendar imajo ga in celo boljše, kot bi ga imeli v domovini.

O domovina, kako težko Te je ljubiti, ko svojih otrok nisi znala zadržati in zaposliti doma!

V tujini smo brezdomci in hlapeci Jernej!

Kdaj, o domovina, boš nas vse otroke svoje objemala doma in jih več ne puščala na tuje, v mraz, v noč?

O, lepa naša domovina, lepa si kot nobena druga, pa sončna in zelena, oj, bodi še dobra, zares tudi naša domovina.

P. B. Remeš S. J.
(Valkenburg, Ignatiuskolleg)

Osišek. — Dne 5. marca smo imeli člani »Slovenskega prosvetnega in podporne društva« v gostilni g. Benekoviča družabni sestanek. G. predsednik, ki je organiziral društvo, je imel krasen govor in pozval vse navzoče na složno delo in agitacijo za nove člane. G. predsednik Rijavec Josip je razvil lepe misli, naj bi se v Osijeku osnoval dom, kamor bi se zatekali vsi Slovenci. V domu naj bi bila dvorana, knjižnica, kuhinja, kegljišče itd.

V domu naj bi prenočili tudi vsi oni, ki se mude po opravkih in tudi brezposelni Slovenci, ki čakajo na službo. Društvo bi poskrbelo, da dobe naši brezposelni rojaki delo in zaslužek pri raznih tovarnah in drugih podjetjih. Novzočni so toplo pozdravili zamisel o osnovanju novega slovenskega doma. — (Družba sv. Rafaela toplo pozdravlja vse Slovence in jim želi, da bi besede g. Rijavca rodile kaj kmalu bogate sadove!)

M L A D I N S K I K O T I Č E K

Dragi bratci in sestre v domovini!

Pozno se oglašamo. Najlepša hvala otrokom iz Zavrča za lepo, dolgo pismo in za slike. Bili smo zelo veseli, večkrat smo čitali in gledali slike. Tako lepa je naša domovina! Tukaj ni tako lepo. Vse je črno, ni lepih polj; gozdov tudi ni. Ne daleč od naše kolonije teče reka Rena. Ko se bomo pripeljali v Jugoslavijo na počitnice, bomo videli našo reko Savo in nekatere pritoke. Veselimo se že! Mogoče se bomo s tistimi otroci, ki nam pišejo, kaj videli. Naša gospodična nam je rekla, če Bog da, bomo zadnje dni julija v naši domovini. Varčujemo. Prej smo marsikdaj kupili sladkarije — zdaj gre vse v hranilnik: vsak pfening. Tudi v kino več ne hodimo tako pogosto kakor poprej! Hočemo sami nekaj prihraniti.

Ker se bliža velika noč, Vam vsem želimo prav srečne, blagoslovljene praznike. Gospodična učiteljica nam je pripovedovala, kako lepo je za praznike na deželi. Mi imamo v naši cerkvi zadnjih pet let zvonove. Nemški gospod župnik dovolj od praznikov našim očetom, da smejo pritrkavati. Vsi ljudje radi poslušajo. Tudi k slovenskim večernicam radi pridejo Nemci zavoljo slovenskega petja.

Naša součenka Teržan in součenec Franc Škerbec sta napisala božično pismo. Potem smo imeli več prireditev, kjer smo tudi mi sodelovali. Dne 1. januarja smo imeli božičnico. Pozneje smo sodelovali pri poslovnih slavnosti ob priliki odhoda gospoda generalnega konzula, sedanjega poslanca g. Dušana Pantiča. V mesecu februarju smo imeli pustno prireditev. Najprej smo pa v naši farni cerkvi prvič slovensko peli in molili rožni venec tudi mi otroci. Marsikdo je takrat

imel solzne oči... Naša gospodična nas je pohvalila, da smo skoro tako peli kakor v Šmartnem pri Litiji... Dne 26. marca smo pa imeli materinski dan. Pridno smo se morali učiti, ker smo imeli obširen spored. Veseli smo šli domov, ker smo videli, da smo spet pripravili našim staršem in prijateljem slovenske šole nekaj veselih ur. Z veseljem in korajžjo se hočemo dalje učiti!

Zadnji dan julija pa na veselo svidenje!

Lepo vse pozdravljajo

**slovenski šolarji iz Meerbecka
pri Moersu.**

Hochheide, dne 29. III. 1939.

Dragi bratci in sestre!

Naša kolonija je velika. Steje 27.000 prebivalcev najrazličnejših narodnosti.

Hodimo v nemško šolo in enkrat na teden v slovensko. Jutri bo zadnji dan nemškega šolskega leta. Potem imamo tri tedne počitnic. Jutri dobimo nemška izpričevala. Upamo, da bomo vsi slovenski učenci dobili lepa izpričevala. Ravno na velikonočno nedeljo bo prišel v našo kolonijo slovenski duhovnik. Vsi se veselimo. Kar nas je slovenskih ministrantov, mu bomo z veseljem stregli pri službi božji.

Vsem dragim bratcem in sestricam v naši lepi domovini kličemo:

»Na veselo svidenje konec meseca julija!«

Da, komaj že čakamo! Pa do takrat se moramo še dosti učiti.

**Slovenski šolarji v Hochheidah
(pri Moersu, občina Homberg).**

Imenovanja v diplomatski in konzularni službi. Z ukazom k. r. namestnikov so postavljeni: Ljubomir Hadži-Djordjević, generalni konzul v Gradcu, za generalnega konzula v Carigradu; dr. Avgust Mišetić, svetnik zunanjega ministrstva, za generalnega konzula v Gradcu; Dragomir Stanojević, svetnik v zunanjem ministrstvu, za generalnega konzula v New Yorku; dr. Dušan Marinović, svetnik zunanjega ministrstva, za generalnega konzula v Milanu; generalni konzul Milan Stanković iz Milana za svetnika v zunanjem ministrstvu; generalni konzul Milivoj Naumović iz Montreala za svetnika v zunanjem ministrstvu; generalni konzul Božidar Stojanović iz New Yorka za svetnika v zunanjem ministrstvu; svetnik dr. Ivo Božić je povišan v IV. skupino I. stopnje v zunanjem ministrstvu; Ilija Milikić, doslej svetnik našega poslaništva v Bruslju, je imenovan za svetnika v zunanjem ministrstvu; Djordje Gjuričić, svetnik zunanjega ministrstva, je imenovan za generalnega konzula v Curihi; Milivoj Gavrilović, svetnik zunanjega ministrstva, je imenovan za svetnika kraljevega poslaništva v Atenah.

Sodba o Izseljenskem zborniku in delu Rafaclove družbe. Greaney, Minnesota, 27. marca 1939. — Klanjam se Vašemu nesebičnemu trudu in Vašim vzorom. Zbornik je dragocena narodna kulturna zakladnica za sedajost in prihodnost. Slovenstvo v Ameriki je — smrti zapisano... kdo bi o tem dvomil. Pionirji umirajo — leto za letom jih je manj; z njimi lega v grob — slovenska beseda. Tragično je biti priča tem dejstvom. V tem večjo uteho pa je videti moža, ki z nesebičnim trudom rešuje, kar se rešiti da. Bodočnost bo znala Vaše delo šele prav ceniti.

Crescat boni operis effectus.

Z uglednim spoštovanjem
M. Sedej.

Novi jugoslovanski poslanik v Berlinu. Za poslanika v Berlinu je imenovan g. dr. Ivo Andrić, ki je te dni izročil nemškemu kanclerju Hitlerju svoje poverilnice. Dosedanji naš poslanik g. dr. Cincar-Marković pa je postal zunanji minister.

N A Š I P O S V E T U

BELGIJA

Eysden. — Jugosl. društvo Sv. Barbare v Eysdenu vabi vsa jugoslovanska in slovenska društva ter vse Slovence iz Belgije, holandskega Limburga in nemške Westfalije na proslavo 10-letnice društvenega obstoja, katero praznuje na binkoštno nedeljo, dne 28. maja 1939 v Eysdenu v zborovalni dvorani v deški šoli pri cerkvi. **Sporod:** 1. Ob pol 9. uri dopoldne zbirališče društvenih članov in ostalih gostov pred kantino Skale-Traversier straat 46, v citeju. 2. Ob tridevrt na 9 odhod z zastavo v farno cerkev, kjer bo ob 9. uri slovesna služba božja s slovenskim petjem. 3. Od 2. do 5. ure popoldne sprejem društev in vseh gostov na Pauengrafu — pred »Cafe de Kau», od koder odkorakamo točno ob 3. uri skupno v zborovalno dvorano v deško šolo pri cerkvi. **Sporod v dvorani:** 1. Pozdravni govor. 2. Deklica pozdravi goste iz kr. poslaništva v Brislu. 3. Poročilo o desetletnem delovanju. 4. Razni govori došlih go-

stov. 5. Prosta zabava z bogatim srečolovom bo povzdignjena z godbo na pihala. Ves spored izpopolnjujejo naši znani »Zvonšči« in njegov pododsek »Tamburaški zbor«, ki uživajo največje simpatije v vsem Limburgu pri svojcih in tujcih. Vsa društva v navedenih krajih naprošamo, da svoje prireditve na binkoštno nedeljo ne prirejajo. Jugoslovani-Slovinci, pokažimo v tujini našo skupno zavednost in naj ne bo to samo slavnost 10-letnice obstoja društva, temveč manifestacija vseh Jugoslovancev-Slovencev v Limburgu, da s tem pokažemo našo skupnost. **Sporod proslave prejemo pravočasno vsa društva ter ga objavimo tudi v časopisih.** — Vljudno vabi odbor: Franc Jelovšek, predsednik; Globevnik Anton, tajnik, Eysden, Louishercierhaan 101, Belgija.

Eysden. — Že dolgo se nismo nič oglašili v našem izseljenskem listu; človek bi mislil, da smo čisto zaspali, pa mi še živimo. Gripa je zadnje čase tudi nas precej obiskala. Tudi društveno življenje

je bilo to zimo precej živahno; imeli smo več prireditelj raznih vrst in še nekaj iger smo videli, katere so bile prvovrstno igrane, samo, žalibog, ena ni bila polvoljno obiskana, a temu je bila zima kriva, ker je bila takrat tako ostra. Ker obstojajo tudi sedaj že štiri razna društva, upamo, da bomo deležni še večkrat poučnega in veselega razvedrila. V časopisih smo čitali, da je v kratkem v domovini preminul znani skladatelj in pesnik g. Zorko Prelovec. In tukajšnje pevsko društvo ga je počastilo z enominutnim molkom in zapelo njegovo skladbo »Oj Doberdob«, katera je že čisto ponarodela. Jugoslovansko pevsko in tamburaško društvo v Eysdenu se iskreno zahvaljuje jugosl. kr. ministarstvu socialne politike za prejeto podporo 1585 fr. Iskrena hvala.

Eysden. — Podpisani se potom »Izseljenskega vestnika« zahvaljujem vsem dragim rojakom in rojakinjam, ki so me tolažili ob prerani smrti moje ljubljene žene, oziroma dobre mamice, Marije Vrankarjeve, rojene Raušar, doma od Celja. Posebno zahvalo izrekam Jugoslovanskemu ženskemu društvu »Planinka« za lep venec. Vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti, najlepša hvala! Bodi Vam Bog plačnik.

Franc Vrankar.

FRANCIJA

Tucguenieux. — Podpisana se iskreno zahvaljujem vsem Slovincem v Tucguenieuxu in Marini. Že drugič ste mi priskočili na pomoč in v tako obilni meri, da res nisem pričakovala. Posebno se zahvaljujem onim, ki so pobirali in vsem onim, ki so jih tako prijazno sprejeli. Vsem tisočkrat Bog plačaj!

Jakše Ivana.

Bruay-en Artois. — Zahvala. — Družina Dolenc se najlepše zahvaljuje vsem za dobrote, ki so jih izkazali našemu pokojnemu sinu v njegovi težki bolezn, zlasti g. msgr. V. Zupančiču za njegove obiske in za tolažbo v poslednjih dneh trpljenja našega dragega in nepozabnega Adolfa. Najlepša hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, najlepša hvala pevskega zboru za žalostinke, ki jih je zapel na domu in pokopališču. Lepa hvala društvu sv. Barbare, ki ga je spremljalo s svojo zastavo in vencem, hvala tudi bratovščini živega rožnega venca za zastavo in krassen šopek. Srčna hvala vsem posameznim darovalcem venec in šopkov. Prav vsem najlepša hvala in Bog plačaj!

Družina Dolenc.

Paris. — Prvo nedeljo meseca marca sem še v Parizu sprejemal obiske. Potem

sem pa znova začel potovanja. Seveda: velikonočni čas vse vzdrami! 12. marca bi se nas v vasi Saulzoir (Nord) moralo veliko zbrati, a kaj ko »povabljeni« niso hoteli priti. — Zato pa je bilo tem bolj veselo naslednjo nedeljo, na Jožefovo v Tigy (Loiret), kjer se nas je zbralo nad 70. — Lepa skupina nas je bila celo ob delavniku 22. marca v Engenville (Loiret), kjer se nam je pridružila celo ena Poljakinja. Prav tako lepo je bilo v nedeljo 26. marca v Amifontaine (Aisne). — Naslednje nedelje bodo pa še lepše, saj pomlad, ki je uradno že nastopila, vedno bolj zmaga; prinaša lepše vreme, sonce in cvetje, pa tudi nove sezonske delavce iz domovine... — Ivan Camplin, izseljenški duhovnik.

Meudon-Paris. — V Orphelinat St. Philippe je bila dne 17. III. t. l. kapelica presv. Srca Jezusovega lepo okinčana. Večje število gorečih sveč kakor po navadi, je pokazalo, da se bo tu vršilo nekaj izrednega. Najbrž prvič taka slovesnost v tej kapelici. Slovenska č. s. Ida Kobale je napravila svoje večne obljube. Kapelica je bila napolnjena domačih gojencev, služabnikov, zlasti pa so vso slovesnost povzdignili do viška naši dragi rojaki iz Pariza. Zgodnja ura in slabo vreme jih ni oviralo. Prvič na tem prijaznem gričku se nas je zbralo petnajst Slovencev. Malo družinico slovenskih sester so počastili s svojim cenjenim obiskom prečastiti gospodje: Stanko Natlačen, Ivan Camplin, Hodnih Emil, Nace Cretnik ter gg. akademika dr. Zebot in Cesar ter gđe. dr. Sušnikova. Iz 250 km oddaljene filialke sta prišli tudi č. s. prednica Salezija Doberšek in s. Paula Caf. Med službo božjo smo peli slovenske in francoske pesmi. Pri malem okrepčilu je preč. Ivan Camplin izpregovoril lepe besede, ki naj so pot v življenje: pesem, mladost, duša in veselje. Med prepevanjem narodnih slovenskih smo zaključili te vesele urice z lepimi spomini.

S. Ambrozija Caf.

Paris. — April letos ni bil tako muhast kakor lansko leto. To se pravi: ni toliko deževalo; vsaj meni se je tako zdelo. Vendar je bil začetek bolj žalosten; bil sem v Brassac les Mines (Puy le Dome) med našimi slovenskimi ručarji. Nad 300 jih je in to precej skupno naseljenih. Bili so nekdanj vzor vsem ostalim narodnostim v verskem in družinskem življenju; imeli so društvo sv. Barbare, najbolj cvetoče; in z društveno zastavo na čelu so šli k skupni sv. maši. Pred nekaj leti pa se je mudil med njimi nekaj mesecev slovenski komunistični agitator. Posledice niso izostale: le dva moška sta prišla k večernicam, 8 žensk k sv. spovedi (in še te menda

bolj zato, ker so v začetku mislile, da sem banov sin in jim bom morda izposloval izdatno podporo); pri maši je bilo tudi menda 15 otrok. Za predvajanje filma o Kristusovem trpljenju sta pa prišla le dva otroka. Ni bila vesela ta cvetna nedelja: »križaj Gas« je bil močnejši kakor »hozana«. — Zato pa je bilo toliko bolj veselo na Veliko noč na Gravelle v bližini Pariza: okoli 150 se nas je zbralo in krst smo imeli. Tudi naslednji dan v Tournan en Brie (Seine et Marne) je potekel zelo prijetno. — Bela nedelja 16. aprila je bila blesteča: nad 60 se nas je zbralo v Évaux les Bains (Creuse). Naslednjo sredo sem ubral nasprotno smer, proti severu: 43 se nas je zbralo v Ourville en Caux (Seine infre) 10. aprila. Takoj naslednjega dne sem moral obiskati dve Slovenki v Boissise le Roi (Seine et Marne) v redovni družbi »Moličk Marije Srednice«. Od 21. do 23. aprila sem sledil sporedu veličastnega kongresa 25.000 kmečke mladine v Parizu. A o tem ste gotovo čitali obširna poročila v dnevnem časopisu. Za zaključek meseca bom spet »zvezal« dva Prekmurca v že dobro znanem Issoudun, in to v soboto 29. aprila. Spotoma bom seveda tudi pogledal naše »sestrice« v lepem Verneuil sur Indre, tako da se bom vrnil morda šele v ponedeljek t. maja in bom tako dobesedno kar dva meseca na potovanju.

Camplin.

Merlebach in okolica. — Letošnjo Velikonoč smo praznovali slovesno kot smo vsi želeli: Krasen pomladanski dan je privabil čez 500 rojakov v Merlebach, ubrano pritrkavanje je naznanjalo lepo velikonočno jutro po mestu in kolonijah okoli Merlebacha. Francozi pritrkavanja ne poslušajo radi — pač pa je našim ljudem prav to najlepši — prvi velikonočni pozdrav, ki vzbuja pravo velikonočno razpoloženje. Naši dobri rojaki iz kolonij Jeanne d'Arc, Habsterdick, Creutzwald so prihiteli z avtobusi, z vlakom — in se lepo razvrstili pred našo staro cerkvico k procesiji, ki se je začela — kot vsako leto ob 8 jutraj. Komaj se je procesija začela pomikati, že so zadoneli krasni akordi naših pesmi po glavnih ulicah Merlebacha. Kar trije zbori: merlebaški, Jeanne d'Arški in otroški zbor (zadnja dva pod vodstvom našega dobrega učitelja g. Jankoviča) so s krasnim petjem povzdignili slovesnost in vsi trije želi mnogo odobravanja in občudovanja zlasti pri Francozih. Pri vходу v cerkev je naš pogled obstal na glavnem oltarju, katerega je naš cerkovnik g. Ribič zopet s pomočjo sorojakov in dobrih Slovencev mojstrsko okrasil. Po pridigi je izseljski duhovnik izrazil prošnjo, da bi rojaki darovali za nov kelih, ki bi bil

last Jugoslovanske katoliške misije v Merlebachu, ker je dosedanji francoski in bi ga bilo treba dati nujno pozlatiti. Kot vedno, so bili tudi ob tej priliki sorojaki takoj navdušeni za nakup novega kelih, in so darovali pri darovanju 567 frankov. Kakor je to razveseljivo darilo za kelih, tako je tudi razveseljivo, da je med sv. mašo prešlo sv. obhajilo preko 1000 rojakov, mnogi drugi pa so ga prejeli že pred velikonočno nedeljo. Tri družstva: Sv. Barbara, Merlebach: Triglav, Merlebach in Sv. Barbara, Creutzwald so s svojimi lepimi zastavami napravila »špahir« vstalemu Zveličarju in se mu poklonila pri oltarju, druga društva so poslala svoje zastopnike k tej slovesnosti. Ločili smo se v najboljšem razpoloženju in v želji, da se drugo leto zopet vidimo.

Veseli dnevi pa so trajali le malo časa. Oblaki so zopet zagrnili nebo — govorjenje o vojni nevarnosti je skalo kmalu velikonočno veselje. Ljudstvo zopet ni vedelo ali naj dela na vrtu in polju ali ne, nekateri domačini so se že začeli zopet pripravljati na odhod od meje v sredino Francije. Ostalo pa je — hvala Bogu — vse mirno in je sedaj nastalo že splošno prepričanje, da bo mir tudi v bodoče ohranjen.

Mesec majnik — upamo, da bo prinesel zopet lepe dneve. V tem mesecu bomo pohiteli zopet na vsakoletno božjo pot k Mariji na Brezje v Habsterdick. Na binkoštni ponedeljek 29. maja se bomo zopet zbrali pri Mariji, in sicer letos pred novim oltarjem, ki bo narejen natančno po fotografiji oltarja z Brezja. Za ta oltar in za slovenski zvon v isti cerkvi so veliko darovali zlasti naši dobri rojaki iz Habsterdicka. Mnogi so darovali eno celo svojo »šihtno« plačo. Pri tem oltarju se bomo zopet vsi zbrali in preživeli en dan pri naši priljubljeni Mariji z Brezja. Natančen načrt bo objavljen v tukajšnjih časopisih, za danes omenjamo samo, da bo ob 8 sv. maša za mladino, peli bodo vsi otroški zbori, ob 10 slovesna sv. maša, peli bodo vsi cerkveni zbori, ob 2 popoldne bo pridiga in procesija po koloniji, nato pa krasna igra »Zrtev ljubezni«, ki jo bo priredila Jugoslovanska katoliška misija v dvorani Jager v Altstirgu. Vsa društva in vsi sorojaki že sedaj prav iskreno vabljeni.

Glede potovanja v domovino sedaj še ni mogoče kaj novega povedati. Transport bo šel gotovo, če bomo le zvedeli, da smo gotovi, da se lahko vsi vrnejo. V upanju, da se vidimo zdravi, pozdravlja vse prav iskreno

Grims Stanko,
izseljski duhovnik.

HOLANDIJA

Herlerheide. — Dne 19. marca smo, kakor vsako leto, tudi letos na prav na lep način proslavili materinski dan. In obenem tudi obletnico Mladinskega pevskega zbora »Venček«. Ob pol 5 popoldne smo imeli večernice, pri katerih so nam prav izvrstno prepevali naši mali pevci. Po večernicah se je proslava vršila v prostorih g. Zajca. Naš č. pater Teotim nam je v lepih besedah razložil pomen materinskega dne. Navzoč je bil tudi zvezni tajnik g. R. Selič, kateri pa je v kratkih in jedrnatih besedah opisal, kakšno ljubezen goji mati do otrok. Ves večer pa so nas veselo zabavali otroci — s slovenskim petjem in godbo pod vodstvom našega mladega in naprednega pevovodje g. Kocjana. Ta lepi večer, ki je vse prehitro minil, nam bo ostal še dolgo v spominu.

Tajnik Ivan Luzar.

Chèvrement. — Na prošnjo društva in na predlog tukajšnjega jugoslovanskega generalnega konzula v Rotterdamu, je podelila jugoslovanska vlada odlikovanja našim dobrotnikom, kateri so si ta odlikovanja tudi v polni meri zaslužili. Vsi smo bili veseli tega plemenitega odloka naše kr. vlade, ki je s tem pokazala, da smo vredni sinovi naše velike Jugoslavije. Ako ravno se mi dotičnim gospodom za vse simpatije, katere gojijo do nas, in za vsako pomoč, katero smo prejeli, vedno in povsod hvaležne izkazemo, vendar pa nismo zmogni povrniti, kar so naši Slovenci dobili dejanske in finančne podpore. In še dobivajo danes, kakor nikjer v drugih občinah v Holandiji. Omenjeni gospodje pa si štejejo to v veliko čast in zadovoljstvo in prepričani smo, da bomo v bodoče imeli mi Jugoslovani še več ugleda in kredita. Na dan 12. marca, ko je kr. častni generalni konzul Dupont razdelil odlikovanja, je v ta namen priredilo tukajšnje društvo proslavo s materinskim dnem. Proslavo je otvoril s pozdravom na vse predsednik A. Kink. Nato so pod vodstvom č. p. Teotima zapeli vsi narodno himno. Za tem je častni generalni konzul prevzel besedo in se v holandskem jeziku zahvalil odlikovancem za njih velike zasluge. Nato je vsakemu na prsa pripel visoka jugoslovanska odlikovanja. Red sv. Save V. stopnje so prejeli: Anton Marie Hubert Geeraeds, policijski komisar Kerkrade; dr. Matheus J. H. Limpens, zdravnik, Kerdrade; Johan W. Bakker, policijski uradnik, Kerkrade. Velike zlate medalje so prejeli: Raimond A. F. Bloemen, nadučitelj v Chevremontu; Pieter E. Ernst, poštni uradnik v Schaesbergu. Vsi odlikovanci so se zahvalili za

odlikovanja in poudarjali, da bodo tudi v bodoče delali za naš blagor. Pevski odsek pod vodstvom pevovodje g. F. Belinca je zapel nekaj prav lepih pesmic, bilo je tudi nekaj deklamacij, tako da je bila proslava, ako ravno brez godbe vendar zabavna. O zabavi so se tudi tukajšnji časopisi pohvalno izrazili. Proslave so se med drugimi udeležili vsi odborniki in predsedniki jugoslovanskih društev v Holandiji, kakor tudi g. zvezni predsednik Hladin in g. tajnik R. Selič. Tajnik g. R. Selič je v imenu Zveze jugoslovanskih društev v Holandiji izpregovoril nekaj jedrnatih besed v zahvalo današnjim odlikovancem. V tej proslavi pa smo imeli še eno, in sicer je praznoval naš dolgoletni predsednik in pevovodja F. Belinc 25 letnico poroke. Pripravili smo mu mi, kakor tudi pevski odsek iz Nieuwenhagena prijetno iznenadenje. Pater Teotim mu je v dolgih in lepih stavekih voščil za ta njegov praznik. V tem mesecu smo imeli tudi dva smrtna primera, in sicer: umrl je 1 leto stari sinček našega tajnika I. Krašovic. Imel je krasen pogreb, kakršnega Holanci pri otrokih ne vidijo zlepa. Iskrena hvala č. g. patru za udeležbo, kakor tudi predsedniku g. A. Kitku za venco in cvetje. 5. marca smo položili v hladni grob v tujini ženo našega bivšega predsednika Rudolfa Ravnikarja. Tukajšnji pevski odsek je zapel pred domom »Ptičke jaz vprašam vas« in pred odprtim grobom žalostinko »Vigred«, katera je privabila ne le vsem navzočim Slovincem, nego tudi Holandcem solze v oči. Hvala vsem, ki ste darovali za venco.

Lutterade. — Društvo sv. Barbare je imelo redno mesečno zborovanje 2. aprila. Obiskal nas je zopet g. pater Remec, ki nam je marsikaj zanimivega povedal. Njemu se najtopleje zahvaljujemo in se mu priporočamo zopet v maju pri proslavi materinskega dne.

Po devetdeskemu boleanju na pljučih je umrl naš rojak Gregor Babič, doma iz Hrastnika. Zapušča soprogo. Da je bil priljubljen, je pokazal pogreb, kate-rega se je udeležilo veliko Slovencev in tudi Holancev. Spremljali smo ga z društveno zastavo. Pevsko društvo pod vodstvom g. patra Teotima, mu je zapelo dve nagrobnici, eno pred odhodom od hiše in drugo na grobu. Na grob smo mu položili tudi več krasnih vencev. Naj mu bo lahka tuja zemlja, soprogi pa izrekamo iskreno sožalje!

Heerlerheide — Limburg. — Velikonočna proslava naših izseljencev. Tudi letos smo izseljenci, kot prejšnja leta, obhajali skupno na najlepši način v tu-

jini naš največji praznik, in to veselo, častito in po našem običaju kot v naši domovini. Versko sta lepo poskrbela naš pater Teotim in pater Remec iz Valkenburga, da smo lahko opravili velikonočno spoved. Pa tudi na blagoslovitev velikonočnih pirov nista pozabila na veliko soboto. Najlepše je bilo pa gotovo v Veliko nedeljo zjutraj v Heerlerheide, v središču naših naselbin v rudniškem revirju. Že rano zjutraj, kmalu po štirih, ko je bilo v rudniškem revirju še vse tiho in mirno, so brneli motorji velikih avtobusov, ki so prevažali naše iz Luttede, Hoensbroeka, Brunssuma, Eygelshovena, Waubacha, Chevremona, Nieuvenhagena in drugih naselbin in jih pripeljali v Heerlerheide. Bilo je pol petih zjutraj, ko so naši napolnili veliko in krasno cerkev v Heerlerheide. C. pater Remec je zapel veličastno Alelujo, kot v domovini. Pevci društva sv. Barbare pod vodstvom č. patra Teotima pa so odgovorili z odpevom. Potem se je razvila veličastna procesija na ulico. Pogled nanjo je bil impozanten. Spredaj naša mladina, za njo veliko število naših mož in fantov, med njimi lepe zastave društev sv. Barbare iz Brunssuma, Heerlerheide, Luttede, Eygelshovena in Hoensbroeka. Zeveja je tudi poskrbela, da se je udeležila procesije tudi godba iz Heerlerheide, kar je slovesnost še povzdignilo. Pred Najsvetejšim je prepeval pod vodstvom p. Teotima skupni mešani pevski zbor lepe slovenske velikonočne pesmi. Ob Najsvetejšem, katerega je nosil p. Remec, so stopali ob strani društveniki predsedniki z gorečimi svečami. Za Najsvetejšim pa je sledila nepregledna vrsta naših žen in deklet. Po procesiji je bila sv. maša, pri kateri so skoraj vsi navzoči prejeli sv. obhajilo, tako, da lahko rečemo, da je bila naša verska proslava res prava Velika noč. Ogromna udeležba pa je dokaz, da so ostali naši izseljenci kljub težkim časom zvesti svoji veri tudi v tujini.

Hoensbroek. — Materinski dan. — Društvo sv. Barbare je priredilo v nedeljo 26. marca lepo uspeši »Materinski dan« v lokalu g. Trtanja. Bilo je pravo presenečenje za nas vse, tako lepo se je vse uredilo. Naša mladina je prvič nastopila z lepimi slovenskimi pesmicami, ki jih je zapela v zadovoljstvo nas vseh navzočih. Hčerke naših izseljencev, Hladinove in Antjeve, so pozdravile naše matere z lepimi deklamacijami. Za razvedrilo nam je igrala slovenska godba: brata Markon Edi in Franc ter Selič F. Poskrbljeno je bilo tudi prav primerno lepo za postrežbo, tako da je bil tudi žolodeček zraven zadovoljen. Obiskali so nas pri tej priiliki med drugimi g. župnik iz Hoensbroe-

ka, naš konzul iz Rotterdama g. Skerjanc, ki je imel lep govor k našemu dnevu. Seveda je bil zraven tudi »naš« pater Teotim, ki je s svojimi pesmicami vnel naše slovensko srce, rekli bi mu lahko, da je tudi naš ljudski pevski dirigent. Bil je to eden prav lepih večerov, da eden najlepših, in t. ko mora tudi naprej iti. S korajžo vedno na delo, v skupnosti je moč. Saj nam je pri odprtvenem pozdravu naš predsednik tudi to tako lepo omenil, kakor tudi naš zvezni predsednik. Lep vtis je pa napravil na vse navzočne govor o slovenski izseljenski materi, ki ga je imel tajnik zveze R. Selič. Nam vsem navzočnim bo ostal ta materinski dan v najlepšem spominu.

Hoensbroek. — Dne 14. marca je zatisnila oči za vedno hčerka slovenske družine Vnuuk v Hoensbroeku, gospa Fontaine, rojena Vnuuk Marija, po večmesečnem trpljenju v bolnišnici v Heerlenu. Umrla je lepo previdena s sv. zakramenti. Bila je priljubljena pri domačinih kakor pri naših, kar je pokazal njen lep pogreb. Društvo sv. Barbare v Hoensbroeku se je udeležilo pogreba z zastavo. — Družini naše sožalje, Tebi draga rojakinja pa bo di tuja zemljica lahka!

Kerkrade-Bleierheide. — Dne 7. marca smo spremljali k zadnjemu počitku našo slovensko rojakinjo Ravnikar Angelo, ki je zapustila dolino solz po večletnem trpljenju. Saj je bila več let priklenjena na bolniško posteljo. Vdana v božjo voljo kakor prava slovenska mati, je prenašala svojo težko usodo, dokler je ni Vsemogočni poklical k sebi po plačilo za njeno trpljenje. Iz več naših naselbin je prišlo lepo število rojakov, da jo sprejmo k zadnjemu počitku. Pod vodstvom č. patra Teotima so zapeli pevci iz raznih naselbin pri hiši »Gozdič je že zelen, pri grobu pa »Vigred se povrne«. Naš izseljenec g. Belinc F. iz Chevremona se je pa v lepem govoru poslovil v imenu vseh od umrle ob odprtem grobu. — Težko preizkušenim preostalim naše iskreno sožalje. Tebi slovenska mamica pa bodi Vsemogočni dober plačnik za trpljenje, ki si ga prenašala v tej solzni dolini.

NEMČIJA

Castrop-Rauxel. Dolgo ni bilo pri nas nič važnega, pa tudi ne posebnih dogodkov. Zadnji čas pa se pri nas menjavata žalost z veseljem. Tako smo dne 19. marca za vedno spremili k večnemu počitku našega člana, rojaka Ivana Janeža. Preminul je po kratki boleznii v bolnici v Castropu. Bil je 67 let star. Zapušča sina in hčerko. Žena in štirje otroci pa so mu že pred leti pomrli. Bodi mu lahka

tuja zemlja, preostalim pa naše iskreno sožalje. — Dne 31. marca in 1. IV. 1939 pa smo imeli tukaj slovenskega gospoda. Imeli smo popoldne večernice, drugo jutro pa spoved in sv. obhajilo ter sv. mašo. Veseli smo ga bili posebno še zato, ker je bil gospod Jerman tukaj v naši bližini rojen. — Dne 1. IV. 1939 pa smo pokopali našo rojakinjo Marijo Geidies, roj. Kolenc. Umrli je kmalu po operaciji v bolnišnici v Castropu. Gospa Geidies nam bo ostala v stalnem spominu zaradi njene vsestranske priljubljenosti. Bila je zvesta članica Rožnenske bratovščine, udeleževala pa se je tudi v nemških društvi. Bila je izredna pevka in je vadila tudi naše otroke pobožnih pesmic. Omožena je bila od leta 1925. z g. Fritzom Geidiesom (Nemcem). Pogreb je imela zelo lep. Spremljala so jo na zadnji poti nemško žensko društvo, nemško pevsko društvo in naše društvo sv. Barbare z zastavo. Za njo žalujejo oče in dve sestri. Bodi ji lahka tuja zemlja, preostalim pa naše iskreno sožalje! — Opomba: Ivan Janež je bil po rodu iz Laz in je prišel v Nemčijo leta 1902. Marija Geidies je bila po rodu Slovenka, rojena v Lindenhurstu pri Dortmundu. Stara je bila 38 let.

Sudewich. — Slovenci v Suderwichu smo nekako bolj razpršeni in se zaradi tega večkrat ne počutimo preveč dobro. Tudi redkokdaj doživimo kakšen bolj važen in zanimiv dogodek. Čutimo se v mnogih pogledih popolnoma zapuščene, kar pa za letošnjo veliko noč ne drži. Letošnjo veliko noč smo namreč doživeli dogodek, ki nam bo vsem ostal v trajnem spominu. Imeli smo za velikonočno pastirovanje dušnega pastirja, rojaka, ki je izšel iz izseljenke družine in je bil krščen v cerkvi, katero mi tukaj kot božji hram obiskujemo. Zelo smo bili presenečeni, ko smo zvedeli to veselo vest, a še bolj se je naše srce radovalo, ko je prečastiti g. Jerman prispel na veliko nedeljo popoldne k nam. Imeli smo večernice s pridigo. Drugo jutro, v ponedeljek, pa smo preč. g. Jermana ob ¼ na 10 spremili iz župnišča v cerkev v spremstvu domačih duhovnikov, slovenskih katoliških društev z zastavami iz Habingshorsta, Hamborna ter krajevno slovensko katoliško društvo. Spreveda se je udeležilo tudi več domačih katoliških društev z zastavami in nebroj angelčkov z zastavicami. Ob 10 je preč. g. Jerman ponovil prvo sv. mašo z asistenco dekana Vennekampa, kaplana Beckmanna in enega patra. Med sv. mašo smo imeli skupno sv. obhajilo. V pridigi pa je počastil primicijanta preč. g. župnika Hülsmann iz Hamborna, ki je med tem spregovoril tudi nekaj slovenskih besed. Po

tem slovesnem opraviilu smo spremili primicijanta v hišo usmiljenih sester, kjer so iste za Slovence in duhovščino pripravile kavo s prigrizkom. Nato so nam pevec iz Hamborna zapeli nekaj lepih velikonočnih pesmi. Pevski zbor iz Hamborna je tudi v cerkvi med sv. mašo prepeval slovenske pobožne pesmi. Po zakuski smo se vsi skupno slikali, nato pa smo imeli pete litanije v kapelici usmiljenk. V torek zjutraj ob 7 pa smo imeli zopet sv. mašo s slovensko pridigo. Po tem opraviilu smo se poslovili od preč. g. Jermana, ki nas je tudi pozdravil in nas tolažil s tem, da se v kratkem zopet vidimo in da bo potem ostal pri nas za stalno. Preč. g. Jermanu se tem potom zahvaljujemo za njegove lepe prisrčne besede in nauke ter mu želimo mnogo uspeha in božjega blagoslova pri njegovem vzvišenem in težkem delu. Nadalje se zahvaljujemo vsem onim, ki so k tej slavnosti pripomogli, da je tako lepo uspela. Prečastiti g. dekan se je o slavnosti pohvalno izrazil in naglasil, da še ni kaj takega doživel, čeprav že preko 60 let hodi po tej mili zemlji. Posebno pa gre naša iskrena zahvala preč. g. dekanu Vennekampu, ki je vse to tako lepo uredil. Nadalje se zahvaljujemo preč. g. Hülsmannu, ki je tudi z vso vne- mo in ljubeznijo pomagal do tega lepega uspeha. Končno se zahvaljujemo tudi vsem društvom in posameznikom, ki so prihiteli in počastili nas, posebno pa prečastitega g. primicijanta. Preč. g. Jermanu kličemo »Živel« in pa na skorajšnje svidenje. Bog živi.

Gladbeck. — Dne 31. marca je prišel k nam na velikonočno pastirovanje preč. g. prof. dr. Kotnik iz Ljubljane. Ob petih popoldne smo imeli pridigo in večernice: 1. aprila zjutraj ob ¼ na 7 sv. mašo s pridigo, popoldne ob ¼ 5 pridigo, v nedeljo 2. aprila zjutraj ob 7 je bila sv. maša in skupno sv. obhajilo vseh Slovencev. Prečastiti gospod je bil zelo zadovoljen s svojim pastirovanjem.

Nadalje je bil ta dan namenjen, da nas obišče g. generalni konzul Dimitrijevič iz Düsseldorfa. Slavnost se je vršila v dvorani Rokodelskega doma. Od blizu in daleč so prišli rojaki s svojimi društvenimi zastavami, da pokažejo svojo vdanost domovini in novemu zastopniku naše kraljevine. Okoli 4 popoldne so se pripeljali gospodje iz Düsseldorfa. Zastavonoše in predsedniki društev so se postavili v špalir in ko je stopil g. gen. konzul v dvorano je zagrmelo iz skoraj 1000 grl »Živio«. G. gen. konzul je pozdravil vsakega predsednika in predsednico posebej in si ogledal zastave. Ko so gospodje zasedli svoje prostore, je nastopil pevski zbor Gladbeck in zapel državno

himno: »Bože pravde«. Nato je pozdravil predsednik Društva sv. Barbare z Gladbecka vse navzoče, posebno pa g. gen. konzula Dimitrijeviča in njegovo soprogo, nadalje vse zastopstvo naše kraljevine, enako tudi preč. g. župnika Hülsmana z Hamborna in naša dva slovenska misijonarja preč. g. dr. Kotnika in kaplana Jermana, vsem je zaklical »Dobro došli«. Nato je govoril predsednik »Domovinskega zvena« Jazbec iz Gladbecka, ki je tudi vse pozdravil. Nato je imel pozdravni govor zvezni predsednik gospod Lindić. Na njegov pozdrav smo zaklicali novo imenovanemu gen. konzulu, kakor njegovi soprogi in vsem zastopnikom trikratni »Živio«, enako smo nazdravili s trikratnim »Živio« tudi našemu kralju Petru II. in vsej kraljevski rodbini. Pozdravne govore so imeli še zvezni predsednik roženvenških bratovščin gospa Kostanjevčeva, zvezni predsednik narodnih društev g. Bolha in gospa Kurentova, Tamburaši iz Hochheide so nam zaigrali nekaj slovenskih pesmi. Nato je nastopil pevski zbor Gladbeck s pesmijo »Naše gore«. Da je zbor lepo zapel, je pokazalo močno ploskanje in odobravanje. Nadalje je nastopila gđc. učiteljica Azmanova s šolskim tečajem iz Meerbecka-Hamborna. Otroci so prav lepo peli in deklamirali, izgovarjajo besed pri otrokih je bila tako izvrstna, da si misli, da ne znajo nobenega drugega jezika kakor slovenskega; zares se moramo zahvaliti gospodični Azmanovi za njen trud in delo. Tudi otroci članov našega društva so nastopili in deklamirali. Nato je imel govor g. konzul dr. Logar, ki je razložil na globoko in široko delovanje konzulata, pozdravil vse, posebno pa g. gen. konzula Dimitrijeviča in ga prosil za dobro razumevanje med izselenci. Med ploskanjem in »živio« kliči je vstal g. gen. konzul in govoril v slovenskem jeziku. Prav pristrčno se je zahvalil za sprejem in prireditve, nadalje vsem govornikom, pevcem in mladini za deklamacije. Vse navzoče je prosil, da naj ga smatrajo za prijatelja in da bo storil vse, kar mu bo mogoče za olajšavo vseh državljanov. Po polurnem odmoru so se poslovili gospodje s konzulata med »Živio« kliči in se odpeljali nazaj v Düsseldorf. Nato je govoril še zvezni predsednik g. Lindić in omenil, da se bodo letos peljali otroci na počitnice v Jugoslavijo. Nadalje bo vozil posebni vlak za odrasle od 24. VIII. do 15. IX. v Ljubljano, nazaj grede se bomo peljali skozi Maribor, da bomo tam počastili grob pokojnega škofa Antona Martina Slomška. Po govoru je nastopil pevski zbor Gladbeck in zapel venček slovenskih pesmi in »Trito milo«, kar je bilo z odobravanjem

njem potrjeno. Govorili so še preč. g. dr. Kotnik, Jerman in Hülsmann. Okrog 8 se je ta slavnost zaključila in so se društva počasi odpravljala v svoje kraje. Vsem ostane ta proslava v Gladbecku v dobrem spominu. — Bog živi. J. Urh.

Gladbeck. Po dolgem molku se moramo vendar zopet oglasiti. Bratovščina živlega rožnega venca v Gladbecku je lani leto trpela precej pomanjkanja pri svojem delovanju. Po izgubi preč. g. župnika Tensunderna je marsikaj izostalo, vendar pa nismo popolnoma izgubile poguma. Po zaslugi drugih nemških duhovnikov smo skoro vsak mesec imeli naše popoldanske službe božje, in smo skupno z društvom sv. Barbare prepevali lepe slovenske pesmi v cerkvi in tudi v dvorani pri zborovanjih, seveda vse v manjši obliki.

Bratovščina je 9. marca priredila kavni venček s kavo in pecivom, obenem je bila tudi volitev novega odbora. Bil je prav lep popoldan. Udeležba je bila obilna. Glavni gost je bil mladi župnik gospod Aleks Cepin, ki je ta čas bival v Gladbecku pri svojih starših.

Blagajnica ga. Hervolova je prebrala letno blagajniško poročilo, vstop novih članic in izgubo umrlih. Koncem leta 1938. je ostalo še 145 članic. Članice so bile z njenim poročilom zelo zadovoljne.

Predsednica bratovščine ga. Kostanjevčeva je pozdravila vse navzoče in jim želela, da bi se dobro okrepčale. Ker smo ta dan obhajale god sv. Frančiška, je čestitala vsem članicam, ki so praznovala god. Spomnila se je tudi umrlih članic: gospe Jeretinove, ki je po 18 letni boleznici zapustila solžno dolino, in gospe Frančiške Klemenčičeve, ki je bila mati devetim otrokom in se v starosti 62 let ločila od njih. Vsaki umrli članici je poklonila bratovščina lep nagrobni venec in darovala sv. maše zanjo.

Nadalje je pozdravila predsednica mladega duhovnika g. A. Cepina in mu izročila vodstvo volitev, kot namestniku našega nepozabnega Prezesa g. Tensunderna, saj je Aleks toliko, kot del njegovega srca. On ga je krstil, bil je vsa leta njegov učencec in ga kot novomašnika pred oltarjem vodil ob svoji desnici, kar nam bo ostalo v večnem spominu. Zato nam je tudi ob tej priliki rad pomagal in je bil popolnoma nepristranski. Oddanih je bilo 99 glasov, od teh je glasovalo za gospo K. 75, drugi glasovi so prišli v poštev za podpredsednico gospo Fr. Berlecevo. Kot izvrstna blagajničarka je bila soglasno izvoljena gospa Hervolova. Za pregledovalki računov sta bili izvoljeni gospa M. Južnikova in gospa Urhova. Prednice so ostale, G. žup-

nik je odbor potrdil in nam želel dobro bodočnost.

Predsednica se je g. župniku zahvalila za njegovo delo, nakar se je začela prista zabava. Srečolov in dražba sta pripomogla kritju stroškov. Za zaključek smo zaplele še nekaj domačih pesmic in tako gremo zopet isto pot naprej.

Da pa s te poti ne zdrsnemo, zato je naša kričeca prošnja, da nas domovina preskrbi z duhovnikom, kar tudi trdno upamo. Saj nam je že veliko pripomogla s tem, da smo dobili na konzulatu tako izvrstne zastopnike, ki so nam vsestransko naklonjeni. Oni so tisto, česar so si Slovenci v Nemčiji že zdavnaj želeli in potrebovali.

Z narodnim pozdravom

Bog čuvaj Jugoslavijo!

Ana Kostanjevec, predsednica.

JUŽNA AMERIKA

Pozdrav izpod And.

Ande so tukajšnje najvišje gore, ki se vlečejo od severa do juga čez vso Južno Ameriko na zahodni strani. Ker so te gore zelo visoke, sem si jih seveda še bolj želel videti. Najbolj pa sem stremel za tem, da spet vidim visoke snežnike, ki so pač tisto, kar je bilo naši domovini vedno najlepši okvir. In tudi zelenih vinogradov sem si zaželel.

Vse to nudi človeku Mendoza, glavno mesto province istega imena, kjer tudi nekaj Slovencev živi.

Pa ne mislite, da je to tako kakor iz Ljubljane na Jesenice. 1100 km je daleč iz Buenos Airesa. 16 ur sem sedel in ležal in stal in hodil po vlaku, ki je mestoma pač silno drvel, drugod pa manj — tam namreč, kjer je pot bolj napeta. Saj Mendoza leži 700 m višje kakor Buenos Aires.

Pa... kaj bi rekel? Bil sem razočaran pa tudi očaran.

Vinogradi so krasna stvar. Že je bilo grozdič polno in črno, čeprav je bilo do trgatve še mesec dni. Tukaj namreč ne dela dež, megla in vlaga nobene škode v vinogradu... zato ker vsega tega ni. Mendoza ne pozna dežja. Bolj točno... Vinograde vse umetno zalivajo.

Bil sem v krasnem vinogradu rojaka iz Brača, pri Periču, ki ima posode za 2000 hl, vinograda pa 14 ha. Pa je med najmanjšimi vinogradniki... Tamkaj sem se tudi sestal s Slovincem Hočevarjem iz Metlike.

Sicer sem pa bil skupaj z več rojaki. Saj prav zato sem šel v Mendoza. Kakih 50 Slovencev živi tam, ki imajo seveda tudi svoje zbirališče... v gostilni Trieste. Sicer pa ni med Slovenci nikake skupnosti.

Imajo tudi svojega duhovnika, le da zanj niso skoro vedeli. Ra natej zavoda Don Bosco je Peter Serdoč, mlad duhovnik, sin slovenske matere, doma iz Jelšan na Pivki, oče pa je bil iz Kastva. Bil je rojen v Mendoza. Novo mašo je pa pel v Jelšanah.

Sel sem tudi v San Rafael, kjer prav tako živi nekaj naših po raznih kmetijah. Ni mogoče popisati veselja, s katerim so me sprejeli. Eni se pišejo Marušič in so doma iz Doberdoba. So cela družina.

Nato sem šel v »planince«. Vsaj en dan naj bo namenjen počitku in užitku... Mišlil sem, da bom prišel tako kakor v Vrata... Kako sem bil razočaran. Med samim kamenjem, kjer ni nikakšne sence... Potem sem napravil malo turo... Sama puščava kamenja. Pravo pokopališče... Sedaj razumem, zakaj je tu smisel za turizem na nišli.

Drugi dan, ko sem odhajal iz Mendoza, sem pa doživel nedopovedljivo vesel prizor, ko so me iz vlaka med njegovim drvenjem pozdravljale veličastne planince, žareče v jutranjem soncu. Mogočna Akonkagua (7130 m) je mogočno kraljevala nad vso deželo in od daleč pozdravljala kakor da me prosi odpuščenja, ker se mi je prejšnji dan skrila, ko sem jo želel videti od blizu.

Moja nadaljnja pot je bila skozi Junin, kjer živi nekaj naših družin. Nato sem krenil v Rosario, kjer mi je deževno vreme pokvarilo lep praznik. Ljudje niso mogli k napovedani maši.

Najprej sem odšel v Santa Fe in v Paraná, ki je najlepše argentinsko mesto, sicer majhno, in kjer sem se sestal z zelo gostoljubnimi našimi ljudmi. Zelo vesel sem se po 14-dnevnem potovanju vrnil zdrav domov in sedaj v imenu vseh pošiljam pozdrave. Janez Hladnik.

INDIJA

Krishnagar. — Velečenjeni g. urednik! Dasi se Vam še nisem zahvalil za prejšnji »Vestnik«, ste me že presenetili z drugim v novi obliki. Tisočera Vam hvala zanj. Mnogokrat v obilici dela in med tujimi poganskimi ljudstvi človek kaj lahko pozabi na to, kar mu je in mu mora biti najdražje in to je zemlja, na kateri se je rodil in katera ga je s svojimi sadovi ohranila in vzredila. Toda vsakokrat, ko vzamem to revijo v roke, se zavedam zopet dolžnosti, katere me vežejo z domovino. Zelim Vam vsele velikonočne praznike in obilo božjega blagoslova in tudi Vašemu listu želim, da bi mogel vedno uspešneje delovati med našimi brati v tujih državah. — S hvaležnimi pozdravi Rev. Jožko M. Kramar S. C., Krishnagar, Indija.

Največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Stanje vlog

420.000.000 din

Lastne rezerve nad

26.000.000- din

Dovoljuje posojila

proti vknjižbi. Za

vse obveze hranil-

nice jamči Mestna

občina Ljubljanska

Izseljenec in slovenska knjiga

Težke razmere vladajo med našimi izseljenci. Materialno slabo stoječi posamezniki propadajo, kdor pa ima malo več denarja, prav rad pozablja na staro domovino. Pa tudi domovina se spominja svojih sinov, ki so se zaradi težkih razmer odpravili v tujino.

Vsi si želimo tesnejših stikov in zvez med seboj. Materialno slabo stoječim bi radi povedali tolažilno besedo, da naj nikar ne obupajo, tistim pa, ki so se z energijo in krepko voljo prerili do boljšega položaja, naj nikar ne pozabijo na domovino. Mnogo je načinov, kako poživiti stike med seboj. Medsebojni obiski, časopisi, radio, vse danes lahko služi k zblizanju in okrepitevi narodne zavesti med našimi izseljenci. Toda pri vseh teh sredstvih ne smemo pozabiti na našo slovensko knjigo. Ta ni glasna, ne kriči in se ne vsiljuje. Je le skromen in tih tovariš, ki vas spremlja v težkih trenutkih, vam daje upanje na lepše čase in vas skrivaj tesneje veže na mater-domovino. Nevsiljivo hoče popraviti vaš jezik, ki ga kvari tujina in vas spominja kulturnega napredka in duhovne rasti slovenskega naroda, ki se kljub težkim razmeram lepo razvija.

Tudi vi ste član naroda, ki se je v

tekmi z ostalimi evropskimi narodi pridobil na kulturnem polju lepo mesto.

Zato izseljenci sežite po originalni slovenski knjigi! Ustvarite si majhno knjižnico, ki bo Vam in Vašim otrokom v veselje. Slovenske knjige iz domovine vas bodo najtesneje povezale z domovino.

*

Pri tej priliki opozarjamo izseljenca na Krekovo knjižnico, ki je najcenejša slovenska založba. Izdala je že lepo število knjig, deloma izvirnih slovenskih, deloma iz svetovne književnosti, ki jih ima še sedaj nekaj v zalogi. Priporočamo naslednje knjige: Pierre l'Ermite: Žena z zaprtimi očmi. Miško Kranjec: Predmestje. Upton Sinclair: Dolarji. I. Upton Sinclair: Dolarji II. Javornik: Srečanje z nepoznanimi. Slovenske novele. Hel. Haluschka: Lamotski župnik. Paul Keller: Hagarin sin. I. in II. del. Jožko Jurač: Kraj umira. Od življenja strta. Vsaka od navedenih knjig stane vezana posamezno 16 din, broširana pa 10 din.

Pri tej priliki vas tudi opozarjamo, da je Krekova knjižnica v letu 1958. izdala te-le knjige: Icilio Felici: Med volkovi. Knjiga je zanimiv in napeto pisan življenjski duhovnik franciškanca, ki z delavci živi in umrje. — Venceslav Winkler: Bajtar Skuk. Izvirna slovenska povest. Opisuje brezposelnega strojnika, ki se vrne na svoj dom. V trdi borbi z usodo in v pomanjkanju vzljubi zemljo in dom, ki ga hvaležno sprejmeta. — Matuš Kavce: Grape. Roman slovaškega pisatelja. Opisuje zamisel piskroveza Vatrata, ki hoče ustanoviti zadržno tovarno. Kljub naporu tovarna propade. Vatrata, ki je vložil v njo svojo ljubezen in delo, od vseh zapuščen in strti znori.

Naročnina za vse tri knjige znaša letno: za vezane 78 din, za broširane 48 din.

Krekova knjižnica nam je po g. Rozmanu darovala po en iztis vseh dosedaj izdanih knjig, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. Knjige smo razposlali raznim knjižnicam po slov. naselbinah v tujini.

Važno obvestilo! Izšla je zanimiva brošura »Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti, z zelo pestro vsebino, ki bo zanimala vsakogar. Ta brošura daje odgovor na vsa sodobna gospodarska vprašanja. Vsakemu človeku — delavcu, kmetu, uradniku, obrtniku ali trgovcu, prav vsakemu bo knjižica dobrodošla in vsak bo dobro storil, ako se bo ravnal po nasvetih, ki jih bo našel v njej. Odložili smo se poslati to knjižico — do nadaljnjega — brezplačno vsakemu, ki nam pošlje svoj naslov in znamko za 1 dinar za odgovor (poštino). Pišite še danes na »Moj dom, Ljubljana, Dvořakova ulica 8.